

T.C.
TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER ANABİLİM DALI
TÜRKÇE EĞİTİMİ LİSANS PROGRAMI

TÜRKÇENİN YABANCI BİR DİL OLARAK ÖĞRETİMİNDE
KÜLTÜR AKTARIMI: BABAM VE OĞLUM FİLMİ ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa BEDÜK

Danışman: Doç. Dr. Sami BASKIN

TOKAT- 2023

ETİK SÖZLEŞME

Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü tez yazım kılavuzuna göre, Doç. Dr. Sami BASKIN danışmanlığında hazırlamış olduğum “Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı: Babam ve Oğlum Filmi Örneği” adlı Yüksek Lisans tezinin bilimsel etik değerlere ve kurallara uygun, özgün bir çalışma olduğunu, aksinin tespit edilmesi halinde her türlü yasal yaptırımını kabul edeceğimi beyan ederim.

15/06/2023

Mustafa BEDÜK

JÜRİ KABUL VE ONAY

Mustafa BEDÜK tarafından hazırlanan “Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı: Babam ve Oğlum Filmi Örneği” adlı tez çalışmasının savunma sınavı (15/04/2023) tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Üye (Başkan) :Doç. Dr. Nuh DOĞAN

.....

Üye :Doç. Dr. Beytullah KARAGÖZ

.....

Üye :Doç. Dr. Sami BASKIN

.....

ONAY

...../...../2023

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca bana her anlamda destek olan eşim Şerife BEDÜK'e, uygulama süreçlerinde yardımcı olan OMÜ Türkçe Müdür Yardımcısı Seyfullah ÖZTÜRK'e, öğretmen arkadaşlarım Esra YILMAZ ve Faruk KIRBAŞ ile okul müdürüm Arife GENÇ'e, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında bana akademik anlamda birçok katkısı bulunan kıymetli hocalarım Prof. Dr. Fatih YILMAZ, Doç. Dr. Sami BASKIN ve Prof. Dr. Adem İŞCAN'a teşekkürlerimi sunarım.

İTHAF

Bu çalışmayı 2022 yılında hayatını kaybeden kıymetli hocam Prof. Dr. Adem İŞCAN'a ithaf ediyorum. Lisansüstü öğrenimimi boyunca ilgiyle yaklaşan, değer verdiğini hissettiren, müthiş bir şekilde ağırlayan akademik camiamızın değerli büyüğü Adem Hocam. Kendisini rahmet ve özlemle anıyorum. Nur içinde yatasın.

ÖZET

Türkçenin Yabancı Bir Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı: Babam ve
Oğlum Filmi Örneği

Bedük, Mustafa

Yüksek Lisans, Türkçe ve Sosyal Bilimler Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sami Baskın

Haziran 2023, xix + 85 sayfa

Tarih sahnesinde eskiden beri var olan Türkler, diğer toplumlarla dini, siyasi, ekonomik, askeri birçok farklı etkenden dolayı etkileşim içerisinde olmuş, bu durum da Türklerle iletişime geçmek isteyen diğer toplulukların Türkçe öğrenmelerine zemin hazırlamıştır. İlk Türk devletlerinden Osmanlı dönemine, oradan da günümüze kadar yabancılara Türkçe öğretimi ya da daha doğru bir ifadeyle Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi amaç, ortam, yöntem değişse de canlılığını koruyarak devam etmiştir. 90'lı yıllardan beri yaşanan çeşitli gelişmeler Türkiye'nin bulunduğu konum itibarıyla öneminin artmasını sağlamış; başta Ortadoğu, Kuzey Afrika, Balkanlar olmak üzere çeşitli coğrafyalardan milletlerin Türkiye ve Türkçeye olan ilgisi yoğunlaşmıştır. Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi daha da önem kazanmıştır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında oluşan ihtiyacı daha planlı ve profesyonel bir biçimde karşılamak için Türkiye Maarif Vakfı, Yunus Emre Enstitüsü ve farklı üniversiteler bünyesinde Türkçe öğretim merkezleri açılmıştır. 2019 yılında ise Maarif Vakfı bu alanda kullanılmak üzere Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'ne dayanarak "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı" hazırlamıştır. Öğrenci merkezli eğitim anlayışıyla hazırlanan bu programlarda kültür aktarımı kavramı üzerinde de durulmuştur. Bir dilin yetkin bir biçimde kullanılması için temel dil becerilerine hakim olmanın yanı sıra hedef dilin ait olduğu toplumun kültürünü tanımak gerekmektedir. Bu yüzden Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde aynı zamanda kültür aktarımı da yapmak son derece önemlidir. Filmler, dil öğretimi yaparken kültür aktarımına da imkân tanıyan önemli materyaller arasında yer almaktadır. Öğrencilerin derse karşı ilgilerini çekmek ve onların motivasyonlarını yükselmenin yanında filmler, hedef dilin

günlük yaşam içerisinde doğal kullanım halini gösterirken aynı zamanda o topluma ait birçok kültürel öğeyi de izleyicilere tanıtır. Bu araştırmanın amacı filmlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür aktarımı açısından önemli bir kaynak olduğunu göstermektir. Bu amaç doğrultusunda ilgili alan uzmanları tarafından Türk dilini ve kültürünü iyi bir biçimde yansıttığı düşünülen “Babam ve Oğlum” filmi öğrencilere izletilmek üzere belirlenmiştir. Daha sonra öğrencilerin film sayesinde kültürel unsurları fark edip etmediklerini tespit etmeye yönelik hazırlanan etkinlik alan uzmanları tarafından incelendikten sonra Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkçe Uygulama Merkezinde bulunan B2 seviyesindeki 24 öğrenci ve Ondokuz Mayıs Üniversitesi bünyesinde bulunan Türkçe Öğretim Uygulama ve Araştırma Merkezindeki C1 seviyesindeki 34 öğrenci ile uygulama yapılmıştır. Etkinlikten elde edilen veriler nitel araştırma modellerinden içerik analizi yöntemiyle analiz edilmiştir. Elde edilen sonuca göre filmlerin kültür aktarımı konusunda etkili bir materyal olduğu görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Materyal Kullanımı, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Filmlerin Yeri

ABSTRACT

Cultural Transfer İn Teaching Turkish To Foreigners Through Movies: The Case Of Babam Ve Oğlum Movie

Bedük, Mustafa

Master's Thesis, Department of Turkish and Social Education

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Sami Baskın

June 2023, xix + 85 pages

Turks, who have existed on the stage of history for a long time, have been in interaction with other societies due to many different factors such as religious, political, economic, military etc. and this situation has paved for other communities who wanted to communicate with Turks to learn Turkish. From the first Turkish states to the Ottoman period and from there to the present day, Teaching Turkish to foreigners or in other words teaching Turkish as a foreign language has continued to maintain its vitality even though the purpose, environment and method etc. have changed. Various developments experienced since the 90s have increased the importance of Turkey due to its location; the interest of nations from various geographies especially the Middle East, North Africa and the Balkans in Turkey and Turkish has intensified. In this context, Teaching Turkish as a foreign language has gained even more importance. To meet the need in the field of Teaching Turkish as a foreign language in a more planned and professional manner, Turkish teaching centres have been opened within the Turkish Maarif Foundation, Yunus Emre Institute and different universities. In 2019, the Maarif Foundation prepared a 'Teaching Turkish as a foreign language program' based on the Common European Framework Reference (CEFR) for languages to be used in this field. In these programs, which are prepared with a student-centered education approach, the concept of culture transfer has also emphasized. In order for a language to be used competently, it is necessary to master the basic language skills as well as to know the culture of the society to which the target language belongs. Therefore, it is extremely important to transfer culture at the same time in Teaching Turkish as a foreign language. Movies are among the important materials that allow culture transfer while teaching

languages. In addition to attracting students' interest in the course and increasing their motivation; movies show the natural use of the target language in daily life as well as introducing many cultural elements of the society to the audience. The aim of this research is to show that movies are an important source for cultural transfer. The movie 'Babam ve Oğlum' which was thought to reflect the Turkish language and culture well by the researcher, was selected to be shown to the students. Then, after the activity prepared to determine whether the students noticed the cultural elements thanks to the movie was examined by the field experts, an application was carried out in Turkish Teaching Application and Research Center located in Tokat Gaziosmanpaşa University and Ondokuz Mayıs University. The data obtained from the event were analyzed by document analysis method. According to the results obtained, it was seen that movies were an effective material for cultural transfer.

Keywords: Teaching Turkish As a Foreign Language, The Usage of the Materials While Teaching Turkish As a Foreign Language, the Importance of the Movies While Teaching Turkish As a Foreign Language

İÇİNDEKİLER

ETİK SÖZLEŞME.....	i
JÜRİ KABUL VE ONAY	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
İTHAF.....	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vii
İÇİNDEKİLER	ix
TABLO LİSTESİ.....	xv
ŞEKİL LİSTESİ.....	xviii
KISALTMALAR.....	xix
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ	1
Problem	2
Amaç	4
Önem	4
Sayıtlılar	5
Sınırlılıklar	6
Tanımlar	6
BÖLÜM II	1
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	1
Yabancı Dil Öğretimi	1
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi	1
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Tarihçesi	2
Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşım ve Yöntemler	3
Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni.....	5
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar	5
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Kullanımı.....	7
Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Temel Dil Becerilerinin Öğretimi.....	7
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı	9
Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Filmler	10

Babam ve Oğlum Filmi Örneği ve Filmin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Açısından Önemi.....	12
Filmin Konusu	13
BÖLÜM III.....	15
YÖNTEM	15
Araştırma Modeli	15
Çalışma Grubu.....	15
Veri Toplama Aracı.....	16
Veri Toplama Süreci	17
Verilerin Analizi.....	18
BÖLÜM IV.....	20
BULGULAR.....	20
Uygulama Verilerine İlişkin Bulgular.....	20
“1. Filmde 80 darbesinin Sadık ve ailesi üzerindeki birçok etkisi görülmektedir. 1980 darbesinin toplumsal hayata olan etkilerini filmde örneklerle yazınız.”	
Sorusuna İlişkin Bulgular	20
1. C1 Uygulaması.....	20
2. B2 Uygulaması.....	21
3. C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması.....	22
“2. Deniz daha doğarken öksüz kalmıştır. Bir sahnede de Sadık ile Deniz yolda kalmıştır. Bu durumlardan hareketle yardımlaşma açısından filmde gördüğünüz kültürel özellikler nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular.....	23
1. C1 Uygulaması.....	23
2. B2 Uygulaması.....	24
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması.....	25
Tablo 6 incelendiğinde ilgili soruya her iki uygulamada da hemen hemen aynı oradan bir yanıt verildiği, öğrencilerin bu soruya ilişkin beklenen cevapları verdiği görülmektedir.	26
“3. Üzüm bağlarında geçen sahneyi, Nuran’ın Sadık’ın geldiği gün hazırladığı yemek sofrasını ve daha sonra hazırlamış olduğu kahvaltı sofrasını düşününüz. Bu sahnelerden hareketle Türk yemek kültürü açısından fark ettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	26
1. C1 Uygulaması.....	26

2. B2 Uygulaması.....	27
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması.....	28
“4. Filmden hareketle Türk kültüründe çay ve kahvenin önemini açıklayınız.”	
Sorusuna Yönelik Bulgular	29
1. C1 Uygulaması.....	29
2. B2 Uygulaması.....	29
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması.....	30
“5. Hayvanların ve traktörün kullanımı, Deniz’e hazırlanan yatak, üzüm	
bağındaki sahnelerden hareketle filmde Türk köy kültürü özellikleri hakkında	
neler söyleyebilirsiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular	31
1. C1 Uygulaması.....	31
2. B2 Uygulaması.....	32
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması.....	33
“6. Annenin aile içindeki rolü, ataerkil aile yöntemi hakkında, filmde Türk	
kültürüne ait neleri fark ettiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular	34
1. C1 Uygulaması.....	34
2. B2 Uygulaması.....	34
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması.....	35
“7. Sadık köye geldiğinde annesi, kardeşi, teyzesi ve tüm aile tarafından nasıl	
karşılandığını ve konuk edildiğini düşününüz (babasını değerlendirmenize	
katmayınız). Konuk etme kültürü hakkında neler söyleyebilirsiniz?” Sorusuna	
Yönelik Bulgular	36
1. C1 Uygulaması.....	36
2. B2 Uygulaması.....	37
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması.....	37
“8. Deniz ve Sadık’ı gören aile bireylerin hoş geldin demesi ve öpüşmeleri,	
bakkalın Sadık’ı görünce hoş geldin deme biçimini düşününüz. Birbirini gören	
bireylerin selamlaşma şekilleri Türk kültüründe nasıldır?” Sorusuna Yönelik	
Bulgular	38
1. C1 Uygulaması.....	38
2. B2 Uygulaması.....	39
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması.....	39

“9. Hüseyin Ağa’nın, Sadık’ın ve kadınların eğlenme ve boş vakitleri değerlendirme anlamında yaptıkları etkinliklerden hareketle keşfettiğiniz kültürel özellikler nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	40
1. C1 Uygulaması.....	40
2. B2 Uygulaması.....	41
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	41
“10. Çocuk yetiştirme tarzı olarak keşfettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	42
1. C1 Uygulaması.....	42
2. B2 Uygulaması.....	43
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	44
“11. Sadık ve Hüseyin Ağa’nın bakkalla olan diyalogunu hatırlayınız. Bu sahnelerden hareketle esnafa veya çalışan kişilere söylenen kalıp ifadeler nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	45
1. C1 Uygulaması.....	45
2. B2 Uygulaması.....	46
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	47
“12. Babaanne/dede-torun ilişkisi bağlamında keşfettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	47
1. C1 Uygulaması.....	47
2. B2 Uygulaması.....	48
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	49
“13. Şehrin spor kültürü olarak keşfettiğiniz unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	49
1. C1 Uygulaması.....	49
2. B2 Uygulaması.....	50
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	51
“14. Sadık’ın hasta olduğu sahnelerden hareketle Türk kültüründe hastaya verilen önem nedir?” Sorusuna Yönelik Bulgular.....	51
1. C1 Uygulaması.....	51
2. B2 Uygulaması.....	52
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	53

“15. Sadık’ın cenazesi ve Hüseyin Ağa’nın üzüntüsünden yola çıkarak Türk kültüründe kötü günlerde sergilenen davranışlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	53
1. C1 Uygulaması.....	53
2. B2 Uygulaması.....	54
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	55
“16. Sadık’ın yıllar sonra geldiğinde yapılan karşılama, okulun ilk gününde çocukların hazırlanışı gibi sahneleri hatırlayınız. Türk kültüründe özel günlerin önemi nedir?” Sorusuna İlişkin Bulgular	55
1. C1 Uygulaması.....	55
2. B2 Uygulaması.....	56
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	57
“17. Söz verme, yemin etme anlamında gördüğünüz kültürel unsur nedir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	57
1. C1 Uygulaması.....	57
2. B2 Uygulaması.....	58
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	58
“18. Sadık ve Hüseyin Ağa’nın tartışmalarından hareketle filmde kuşak çatışmasına yönelik fark ettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular	59
1. C1 Uygulaması.....	59
2. B2 Uygulaması.....	60
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	60
“19. Filmde olaylar Ege’de yaşanmaktadır. Film boyunca bu bölgenin ağız özellikleri Türkçeye nasıl yansımıştır? Örneklerle açıklayınız.” Sorusuna Yönelik Bulgular	61
1. C1 Uygulaması.....	61
2. B2 Uygulaması.....	62
3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	62
“20. Nuran ile Hüseyin Ağa’nın kılık kıyafetinden yola çıkarak Ege bölgesindeki giyim kültürü hakkında yazınız.” Sorusuna Yönelik Bulgular	63
1. C1 Uygulaması.....	63
2. B2 Uygulaması.....	64

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	64
Film Etkinliği Gözlem Formlarının Değerlendirilmesi	65
BÖLÜM V	68
TARTIŞMA	68
BÖLÜM VI.....	71
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	71
Sonuçlar	71
Öneriler	73
KAYNAKÇA.....	75
EKLER.....	81
EK 1. Babam ve Oğlum Filmi Etkinlik Soruları.....	81
Ek 2. Etik Kurul İzni	83
Ek 3. Özgeçmiş	84

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 1. Soruya Verdikleri Yanıtlar	20
Tablo 2. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 1. Soruya Verdikleri Yanıtlar	22
Tablo 3 1. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	23
Tablo 4. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 2. Soruya Verdikleri Yanıtlar	24
Tablo 5. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 2. Soruya Verdikleri Yanıtlar	25
Tablo 6 2. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	25
Tablo 7. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 3. Soruya Verdikleri Yanıtlar	26
Tablo 8. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 3. Soruya Verdikleri Yanıtlar	27
Tablo 9 3. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	28
Tablo 10. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 4. Soruya Verdikleri Yanıtlar	29
Tablo 11. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 4. Soruya Verdikleri Yanıtlar	30
Tablo 12 4. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	30
Tablo 13. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 5. Soruya Verdikleri Yanıtlar	31
Tablo 14. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 5. Soruya Verdikleri Yanıtlar	32
Tablo 15 5. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	33
Tablo 16. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 6. Soruya Verdikleri Yanıtlar	34
Tablo 17. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 6. Soruya Verdikleri Yanıtlar	35
Tablo 18 6. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	35
Tablo 19. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 7. Soruya Verdikleri Yanıtlar	36
Tablo 20. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 7. Soruya Verdikleri Yanıtlar	37
Tablo 21 7. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	38
Tablo 22. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 8. Soruya Verdikleri Yanıtlar	38
Tablo 23. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 8. Soruya Verdikleri Yanıtlar	39
Tablo 24 8. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	39

Tablo 25. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 9. Soruya Verdikleri Yanıtlar	40
Tablo 26. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 9. Soruya Verdikleri Yanıtlar	41
Tablo 27 9. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	42
Tablo 28. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 10. Soruya Verdikleri Yanıtlar	42
Tablo 29. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 10. Soruya Verdikleri Yanıtlar	43
Tablo 30 10. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	44
Tablo 31. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 11. Soruya Verdikleri Yanıtlar	45
Tablo 32. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 11. Soruya Verdikleri Yanıtlar	46
Tablo 33 11. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	47
Tablo 34. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 12. Soruya Verdikleri Yanıtlar	48
Tablo 35. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 12. Soruya Verdikleri Yanıtlar	48
Tablo 36 12. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	49
Tablo 37. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 13. Soruya Verdikleri Yanıtlar	50
Tablo 38. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 13. Soruya Verdikleri Yanıtlar	50
Tablo 39 13. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	51
Tablo 40. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 14. Soruya Verdikleri Yanıtlar	51
Tablo 41. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 14. Soruya Verdikleri Yanıtlar	52
Tablo 42 14. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	53
Tablo 43. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 15. Soruya Verdikleri Yanıtlar	54
Tablo 44. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 15. Soruya Verdikleri Yanıtlar	54
Tablo 45 15. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	55
Tablo 46. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 16. Soruya Verdikleri Yanıtlar	56
Tablo 47. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 16. Soruya Verdikleri Yanıtlar	56
Tablo 48 16. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	57
Tablo 49. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 17. Soruya Verdikleri Yanıtlar	57
Tablo 50. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 17. Soruya Verdikleri Yanıtlar	58

Tablo 51 17. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	58
Tablo 52. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 18. Soruya Verdikleri Yanıtlar	59
Tablo 53. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 18. Soruya Verdikleri Yanıtlar	60
Tablo 54. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 18. Soruya Verdikleri Yanıtlar	61
Tablo 55. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 19. Soruya Verdikleri Yanıtlar	61
Tablo 56. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 19. Soruya Verdikleri Yanıtlar	62
Tablo 57 19. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	62
Tablo 58. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 20. Soruya Verdikleri Yanıtlar	63
Tablo 59. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 20. Soruya Verdikleri Yanıtlar	64
Tablo 60 20. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması	65

ŞEKİL LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Babam ve Oğlum Film Afişi	14
Şekil 2 C1 Uygulaması Gözlem Formu	65
Şekil 3 B2 Uygulaması Gözlem Formu	67

KISALTMALAR

AOBM: Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

F: Frekans

OMÜ: Ondokuz Mayıs Üniversitesi

GOP: Gaziosmanpaşa

OMÜ Türkçe: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Türkçe Uygulama ve Araştırma Merkezi

TOKAT GOP TÜRKÇE: Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Türkçe Uygulama ve Araştırma Merkezi

BÖLÜM I

GİRİŞ

“Ana dil” ile ana dili” ifadeleri farklı manalara gelmektedir. “Ana” kelimesinin TDK sözlüğüne göre sekiz ayrı anlamı vardır. “Ana dili” kavramında ise “ana” kelimesi anneyi ifade etmektedir. Daha geniş bir açıyla düşünüldüğünde “ana” kelimesi çocuğun büyürken dili edindiği çevreyi ifade etmektedir. O halde “ana dili” kavramı bize çocuğun doğup büyüdüğü aileden, çevreden, toplumdan öğrendiği dili ifade etmektedir. “Ana dil” kavramı ise zaman zaman ana dili kavramıyla karıştırılan esasında ondan farklı olan bir kavramdır. Bu kelime grubundaki “ana” kelimesi asıl, temel anlamında kullanılmıştır. TDK sözlüğüne göre “ana dil” kendisinden başka diller veya lehçeler türemiş olan dil anlamını taşımaktadır. Bu durumda “ana dil” ile “ana dili” kavramlarının aynı şeyi anlatmadığı birbirinden farklı kelimeler olduğu anlaşılmaktadır (İşcan ve Baskın, 2019, s. 1).

Sınırların kalktığı günümüz dünyasında siyasi, ekonomik, turizm, eğitim vs. birçok etkenden ötürü bireyler ana dilinden sonra başka bir dil öğrenmek veya edinmek durumunda kalmıştır. Bu noktada ana dilinden sonra öğrenilen veya edinilen dili ikinci dil olarak tanımlayabiliriz (İşcan ve Baskın, 2019, s. 2).

Bir iletişim vasıtası olması ötesinde dil var olduğu toplumun kültürel özgünlüklerini besleyen bir yapıda, kültürle iç içe geçmiş ve kültürü taşıyıp aktaran en önemli vasıta (Bakiner Çekin ve Çalışkan, 2020). Bir kültürün ürünü olan dilin içinde o toplumun ürettiği maddi ve manevi tüm kültürel öğeler yer alır (Göçer, 2013). Dili bir elmanın iki yarısına benzeten ve birbirinden ayrı düşünölemeyeceğini ifade eden Boylu (2014); dil öğretiminin sadece sözcük ve dilbilgisi öğretimi olmadığını, dilin kültüröyle birlikte öğrenöleceğini belirtmektedir.

Dil ve kültürün ayrılamaz bir yapıda olması dil eğitiminin aynı zamanda kültür aktarımı olduğunu söylemek de mümkündür. Teknoloji ve iletişim çağında ise dil öğretimi ve kültür aktarımının hangi yollarla ve hangi araçlarla yapılırsa hedef ve amaçlara ulaşmada daha verimli olacağı hep bir tartışma konusu olmuştur. Teknoloji ve iletişim çağında önümüze sunulan materyalleri dil öğretimi ve kültür aktarımında da

birer araç gereç olarak kullanmanın ilgili alana ne gibi bir katkısı olacağı merak konusu olmuştur.

Problem

Günümüz dünyasında artan teknoloji ve milletlerarası çok yönlü ilişkiler adeta sınırları ortadan kaldırmıştır. Haliyle toplumların birbirleriyle olan etkileşimi ve iletişimi eskiye oranla daha yoğun olmaktadır ve bu ilişki giderek artmaktadır. Bu durum yabancı bir dil bilme, öğrenme ihtiyacını da daha önemli bir konuma getirmiştir. Çetinkaya'ya göre (2018), yabancı dil öğretimi tüm dünyada gittikçe daha da önem kazanan mesele haline gelmiştir. İşcan (2017), hızla küreselleşen dünyada toplumların daha yakın ve daha sık etkileşime geçmelerinin yabancı dil öğretimine daha fazla önem kazandırdığını ifade etmektedir.

Dünyada bazı ulusların dilini öğrenmeye yönelik talepler daha fazladır. Türk dili olan Türkçe de bu diller arasında yer alır. Türkçenin rağbet görmesinin altında birçok farklı unsur yatmaktadır. Yılmaz (2018), son yıllarda ülkemizin popülerliğinin yükseldiğini, çeşitli sebeplerden dolayı Türkçe öğrenmek isteyenlerin sayısının azımsanmayacak kadar arttığını belirtmektedir. Özellikle Ortadoğu, Kuzey Afrika, Balkanlar ve Türk Cumhuriyetlerinden ülkemize olan ilgi çok yoğun bir biçimde kendini göstermektedir. Bu coğrafyalardaki bireylerin ülkemize ilgi göstermesi haliyle Türkçe öğrenme ihtiyacını da birlikte getirmektedir. Yılmaz ve Bedük (2021), Türkçe öğrenmek isteyen yabancıların sayısı günbegün artmakta olduğunu belirtmiştir.

Yabancı bir dil öğrenmek aynı zamanda o dilin ait olduğu toplumun kültürünü de bir bakıma öğrenmek tanımak demektir. Yılmaz ve Diril (2015), dil öğretiminin sadece o dile ait kavramların ve kuralların öğretimi olmadığını; o dili konuşan toplumun dünyaya bakış açısı, değer ve düşünce sistemini de anlamak olduğunu haliyle dil öğretimi denildiğinde akla ilk kültür kavramının geldiğini ifade etmektedirler. İşcan (2007), bireylerin yabancı bir dili daha iyi anlayabilmeleri için dilini öğrendikleri ülkenin kültürünü de tanıması gerektiğini belirtmektedir. Hedef dilin ait olduğu toplumun kültürü ile harmanlanmış bir dil öğretimi bu çerçevede daha anlamlı bir öğrenmeyi sağlayacaktır. Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmek isteyen bireyler için de Türkçenin gramer kurallarını öğrenmek yeterli olmayacaktır. Türk kültürü ile birlikte harmanlanan dil öğretimi daha başarılı olacaktır. Yılmaz (2018), dil öğretiminde

başarının ancak kültür aktarımıyla birlikte yapıldığında mümkün olacağını ifade etmektedir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi aynı zamanda Türk kültürünü de tanıtmak için imkân sağlayacaktır.

Türkçeyi yabancı dil olarak öğretirken kültürümüzü de aktarmamızı sağlayacak birçok etkili materyal mevcuttur. Yılmaz ve Taşkın (2014), dil öğretiminde faydalanan birçok materyalin içinden çıktığı toplumun kültürünü taşıdığını ifade etmektedir. O halde dil öğretimi yaparken çeşitli materyallerden yararlanmak yerinde olacaktır. Bu materyallerden biri de filmlerdir. Filmler görsel ve işitsel açıdan son derece etkili araçlardır. Ayrıca filmler iyi bir eğlence aracıdır. İşcan (2017, s. 3), pek çok kişinin film izlemekten hoşlandığını, filmlerin seyircisine büyük bir eğlence sunduğunu ifade etmektedir. İşcan ve Delen (2016), filmlerin içinden çıktığı toplumun milli ruhunu yansıttığını, popüler kültüre ait unsurları barındırdığını belirtmektedir. Gülseven (2014), iyi bir filmdin dil öğretiminin her kademesinde kullanılabileceğini belirtmiştir. İşcan ve Karagöz (2016), filmler basılı materyallerin aksine dilin günlük yaşamda nasıl kullanıldığını görmeleri için öğrencilere büyük bir imkân sağlar. İşcan ve Yassıtaş (2019), filmlerle yapılacak yabancılara kültür aktarımının tam ve eksiksiz olacağını ifade etmektedir. Arslan ve Adem (2010), öğrenme sırasında aktif olan duyuların arttıkça öğrenmenin daha kalıcı hale geldiğini ifade etmektedir. Filmler de hem görsel hem işitsel araçlar olduğu için birden fazla duyuya aynı anda hitap etmekte ve daha kalıcı bir öğrenme sağlayabilmektedir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde filmlerin kültür aktarımı açısından önemli olduğuna dair birçok akademisyen görüş bildirmiştir. Bunun yanı sıra filmlerle birlikte kullanılabilecek birçok etkinlik tasarlanmıştır. Yılmaz (2020) yayınlamış olduğu “Film Etkinlikleriyle Yabancılara Türkçe Öğretimi” isimli kitabında filmlerle birlikte kullanılabilecek birçok etkinlik örneği göstermektedir. İşcan (2017) ise “Filmlerle Yabancılara Türkçe Öğretimi” kitabında işin teorik kısmıyla ilgili bilgiler verirken etkinlik örneklerine de yer vermiştir. Yine çeşitli makale ve bildirilerde de film etkinliklerine ait örnekler verilmiştir. Filmlerin yabancı dil öğretimi ve kültür aktarımı açısından önemi konusunda birçok çalışma yapılsa da yapılan çalışmaların hepsi teorik alanla sınırlandırılmıştır. Filmlerin, Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında bir materyal olarak kullanımı; filmlerin kültür aktarımı açısından yeri ve önemi alanlarında

bir uygulama çalışması yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu çerçevede aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

“1. Filmler bir materyal olarak yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilir mi?

2. Yabancılara Türkçe öğretiminde filmlerin kullanımı kültür aktarımı açısından etkili midir?

3. Filmler yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılırsa hangi seviye grubundaki öğrenciler için daha uygun olur?” sorularına cevap aranmaktadır.

Amaç

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılan materyallerin başında ders kitapları gelir. Ancak ders kitapları dil öğretimi için tek başına yeterli olmayacaktır. Etkili ve verimli bir dil öğretimi için yazılı materyallerin yanı sıra görsel işitsel araçların da kullanılması gerekmektedir. Dilin günlük hayattaki doğal halini görebilmek, kelimelerin çeşitli bağlamlarda hangi manada kullanıldığını fark etmek, öğrencilerin sözcüklere kulak aşinalığını sağlamak gibi hedeflere ulaşmada kullanılabilecek en önemli görsel işitsel materyaller içinde filmler ilk sıralarda yer alır.

Dil öğretiminin tam manasıyla başarıya ulaşması için gerekli unsurlardan biri de kültür aktarımıdır. Filmler sayesinde o dile ait toplumun kültürüne dair birçok unsuru tanıtabiliriz. Günlük yaşam, kişiler arası ilişkiler, gelenekler, eğitim, folklor, aile ve toplum yapısına ait birçok ögeyi tek bir filmle öğrencilere gösterme şansımız vardır.

Bu çalışmanın amacı da filmlerin yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanıldığında ne kadar faydalı olduğunu incelemek, filmlerin kültür aktarımı açısından etkisini görebilmek ve filmlerin hangi seviyedeki öğrenciler için daha kullanışlı bir kaynak olduğunu tespit etmektir.

Önem

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kullanılabilecek etkili ve verimli materyallerin başında filmler iyi bir görsel işitsel araç olarak karşımıza çıkar. Bayraktar’a (1994) göre daha çok duyuya hitap eden materyaller öğrenmede kalıcılığı sağlar ve öğrenilen bilgilerin çabuk unutulmasının önüne geçer. Bu bağlamda filmlerin

hem görsel hem de işitsel araç olmaları sebebiyle birden çok duyuya hitap etmeleri filmlerin kalıcı öğrenmelere yardımcı olabilecek yapıda olduğunu göstermektedir.

İşcan ve Baskın (2019, s. 380) dil yabancı dilin beraberinde kültürü de getirdiğini ifade etmektedir. Haliyle dil öğretimi aynı zamanda kültür öğretimi ve kültür aktarımını da beraberinde getirir. Kültür aktarımını öğrencilere sadece yazılı materyaller ile yapmak yetersiz olacaktır. Kültürel unsurları kendi bağlamı içerisinde doğal haliyle sunmak gerekir. Bunun için de filmler biçilmiş kaftandır. Dilin günlük hayattaki doğal halini ve kültürel öğeleri sınıf ortamına getirmenin en ekonomik yollarından biridir filmler. Filmler sayesinde dil öğrenmek isteyen bireylere hedef kültüre ait birçok unsur doğal yapısı içinde verilebilir.

Bu çalışmada Türk dilini ve kültürünü temsil edebilecek ölçüde olabilecek filmlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında kullanımının sağlayacağı katkılar üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda araştırmacı tarafından seçilmiş bir Türk filmi yine araştırmacı tarafından hazırlanan etkinliklerle Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen öğrencilere uygulanmıştır. Bu uygulamanın Türkçenin yabancı dil olarak öğretimine katkı sağlayacağı ve araştırma sonucu ortaya çıkacak olan verilerin ilgili alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sayıtlar

Bu çalışmada sayıtlar aşağıdaki gibi ifade edilebilir:

1. Araştırmacı çalışmaya gereken özeni göstermiş ve objektif davranmıştır.
2. Çalışmada kullanılan “Babam ve Oğlum” filmi Türk kültürüne ait unsurları barındırmaktadır ve bu unsurlar filmde izleyicilere yansıtılmıştır.
3. Veri toplama aracı araştırma amacına uygun bir biçimde hazırlanmıştır ve hedeflenen bilgileri toplayabilecek niteliktedir.
4. Çalışmaya katılan öğrenciler anket sorularına içtenlikle yanıt vermiştir.
5. OMÜ Türkçe Uygulama Merkezinde yapılan çalışmada yer alan öğrencilerin C1 seviyesinde olduğu ve Tokat GOP Üniversitesi TÖMER’de yapılan çalışmada yer alan öğrencilerin B2 seviyesinde oldukları kabul edilmiştir.

6. Filmlerin C1 ve B2 seviyesindeki öğrenciler için uygun bir materyal olduğu varsayılmıştır.

Sınırlılıklar

Bu araştırmanın başlıca sınırlılıkları şunlardır:

1. Araştırma 2021-2022 eğitim öğretim dönemi bahar yarıyılı sınırlıdır.
2. Araştırma OMÜ Türkçe Uygulama ve Araştırma Merkezinde yer alan C1 seviyesindeki öğrenciler ve Tokat GOP Üniversitesi TÖMER’de bulunan B2 seviyesindeki öğrenciler ile sınırlıdır.
3. Araştırma OMÜ Türkçe ve Tokat GOP Üniversitesinde yapılan dörder saatlik toplam 8 ders saati uygulama ile sınırlıdır.
4. Araştırma “Babam ve Oğlum” filmi ve bu filmin barındırdığı kültürel öğelerle sınırlıdır.
5. Araştırma filmin yalnız bir kere izlenmesi ile sınırlıdır.
6. Araştırma filme yönelik hazırlanan etkinlik soruları ve bu sorulara öğrencilerin vermiş olduğu yanıtlar ile sınırlıdır.
7. Araştırma etkinliklerle birlikte toplanan verilerin içerik analizi metodu ile analiz edilmesiyle sınırlıdır.

Tanımlar

Dil: Ergin’e (2008, s. 1) göre dil insanların duygularını, fikirlerini birbirine iletmek için başvurdukları doğal bir araç; kendine ait kanunları olan ve tarihsel süreç içerisinde değişen ve gelişen; temeli bilinmeyen vakitlerde atılmış gizli antlaşmalar bütünü; toplumları ayakta tutan en büyük milli müessesedir.

Kültür: Göçer (2012) kültürü bir toplumun ilk zamanlardan günümüze edebiyat, sanat, coğrafya müzik vs. oluşturmuş olduğu bir birikim ve etkileşim olarak tanımlamaktadır.

Kültür aktarımı: Göçer'e (2012) göre sözlü ve yazılı kültürel öğelerin yeni bireylere aktarılmasına kültür aktarımı denir. İşcan ve Yassıtış (2018) dil ve kültürün bir bütün olduğunu dilin kültürün taşıyıcısı ve aktarıcısı olduğunu ifade etmektedirler.

Film: Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre (2011) film sinemalarda gösterilen eser olarak tanımlanmıştır. İşcan (2017) ise filmleri seyretmekten zevk alınan ders içi materyal olarak da kullanılabilen etkili bir görsel işitsel araç olarak tanımlamaktadır.

Yabancılar Türkçe Öğretimi: İşcan ve Baskın (2019) yabancılar Türkçe öğretimi ifadesi yerine Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ifadesini tercih etmektedirler.

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Yabancı Dil Öğretimi

Birçok farklı unsurdan ötürü meydana gelen gelişmeler sayesinde ülkeler arasında sınırlar kalkarken günümüz dünyası da hızla küreselleşmekte; bunun getirmiş olduğu sonuç itibarıyla da farklı farklı kültürlerden, coğrafyalardan insanlar birbirleriyle etkileşim haline geçmektedir. Bu durum insanları ana dillerinden başka yeni bir dil öğrenmeye itmektedir. İşcan'a (2017) göre yeni bir dil öğrenmek farklı toplumların dünyaya bakış açılarını ve değer yargılarını keşfetmektir. İşcan (2017) yabancı dil öğrenmenin faydalarını şu şekilde sıralamaktadır:

- Dünyada yer alan farklı bakış açılarını daha iyi kavrama ve onlara karşı hoşgörü geliştirme.
- Üst düzey düşünme becerilerinin gelişimine katkı sağlama.
- Kültürel farkındalık edinme ve kültürel gelişim sağlama.
- Dünyada, edebiyat ve sanat alanında olan gelişmeleri takip edebilme.
- İş bulma imkanlarını artırma.
- Üst düzey etkinliklerde yer alma durumunu güçlendirme.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Sovyet Rusya'nın dağılmasıyla kurulan Türki Cumhuriyetler ile olan ilişkilerimiz, Balkan coğrafyasında bulunan soydaşlarımızla bağlarımızın devam etmesi, Ortadoğu ve Kuzey Afrika'da yaşanan bazı gelişmelerden dolayı burada yaşayan insanların Türkiye'ye olan ilgilerinin artması, Türkiye'nin bulunduğu konum itibarıyla jeopolitik öneminin hızla artması gibi sayabileceğimiz birçok faktörden ötürü ülkemize ve dilimize olan ilgi gittikçe artmaktadır (Kaya ve Kardaş, 2020).

Bu ilgiyi karşılamak ve Türkçe öğretimini daha profesyonel bir biçimde yürütmek için üniversiteler bünyesinde Türkçe öğretim merkezleri kurulmuş, bunun yanı sıra daha çok yurt dışında faaliyete önem veren Yunus Emre Enstitüsü kurulmuştur

(Yılmaz ve Bedük, 2021). 2007 yılında kurulan Yunus Emre Enstitüsü günümüzde 66 enstitü ile birçok farklı ülke ve coğrafyada Türkçe öğretiminin yanı sıra Türk kültürünün tanıtılması ve Türkoloji alanlarında çalışmalar yapmaktadır (www.yee.org.tr).

Türkçe'nin yabancı dil olarak öğretimi alanında çalışmalar yürüten bir diğer önemli kurum ise Türkiye Maarif Vakfı'dır. 2016 yılında kurulan bu kurum Milli Eğitim Bakanlığı dışında yurt dışında tek başına, eğitim kurumları açmaya yönelik yetkilendirilmiş tek kurumdur ve okul öncesinden yükseköğretime kadar her kademedeki faaliyet gösteren kurum şu anda 49 ülkede 429 eğitim kurumuyla çalışmalarını sürdürmektedir (<https://turkiyemaarif.org>). Bu kurumun en önemli faaliyetlerinden biri yabancılara Türkçe öğretimini bir standarda bağlamak ve bir plan dâhilinde yürütmek için “Yabancılara Türkçe Öğretim Programı” hazırlamış olmasıdır. Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni esas alınarak hazırlanan programda her kademeye göre bir seviye hedefi belirlenmiş olup; bu programda etkinlik temelli, öğrencinin aktif olduğu ve sorumluluk aldığı bir anlayış vardır.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Tarihçesi

Türklerin tarih sahnesinde eskilerden beri hep var oluşu Türkçe öğretiminin de eski bir tarihe sahip olmasına olanak sağlamıştır. Orta Asya'dan Anadolu topraklarına oradan Balkanlar'a kadar yayılan ve buralarda varlık gösteren Türkler haliyle birçok farklı toplulukla karşılaşmak durumunda kalmışlardır. Türklerle etkileşim içine giren farklı farklı toplumlar dini, ekonomik, askeri, siyasi vs. birçok sebepten ötürü iletişim kurma gerekliliğini duymuşlardır.

Aykaç (2015), Köktürk ve Köktürk öncesi dönemde Türk-Çin ilişkilerinin yoğun olduğunu, Orhun Yazıtlarında bir bölümünün Çince olmasının bunu kanıtlar nitelikte olduğunu söylemektedir. Biçer (2012), Uygur döneminde Türklere Maniheizm'i öğretmek için gelen Mani rahiplerinin Türkçe öğrendiğini ifade etmektedir.

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin hız kazandığı dönemlerden bir diğeri ise Osmanlı zamanlarıdır. Bu dönemde Anadolu üzerinden çeşitli coğrafyalara yayılma hedefi olan Osmanlının çeşitli amaçlarla kullanmış olduğu devşirme yönteminde ele geçirilen bölgelerde yaşayan gayrimüslim çocuklarının saraya ve ülkeye hizmet etmek

için Müslüman yapıldığı ve Türkçe öğretildiği bir sistemdir. Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi noktasında devşirme çocuklara verilen eğitim önemli bir yer tutar. Ayrıca dönemin güçlü ülkelerinden biri olan Osmanlı Devleti ile ticari ve siyasi ilişkiler kurmak birçok yabancı devlet için önemliydi ve bu durum onları Türkçe öğrenmeye sevk etti (Biçer, 2012). Ayrıca Osmanlı Devleti'nin ilerleyen zamanlarda Avrupa devletlerine elçilikler açması da yabancılara Türkçe öğretimi üzerine olumlu katkıları olmuştur (Biçer, 2012).

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimin en çok yoğunlaştığı dönem ise Cumhuriyet dönemidir. Özellikle 90'lı yıllardan itibaren ülkemizde ve çevre coğrafyalarda meydana gelen birçok gelişme ülkemizin dolayısıyla dilimizin önemini artırmıştır. Cumhuriyet döneminde Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi daha planlı ve daha kurumsal bir biçimde yapılmaya başlanmıştır. Özellikle Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı ve farklı üniversiteler bünyelerinde açılan Türkçe öğretim merkezleri bu konuda çok önemli faaliyetler yürütmektedir (Yılmaz ve Bedük, 2021).

Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşım ve Yöntemler

Geçmişten günümüze dil öğretimi ile ilgili pek çok yaklaşım ve yöntem kullanılmıştır. Ortaya çıkan her bir yöntem kendisinden önce var olan yöntemleri eksik ve yetersiz bulmuş ve bunlara getirdiği eleştiriler üzerine kendi yöntemine yön vermeye çalışmıştır. Dil öğretiminde davranışçı yaklaşım Pavlov ve onu takip eden bilim insanlarının geliştirdiği, uyarıcı-davranış-tepki üzerine kurulmuş; eğitimde uyarıcı, pekiştireç, ceza, ödül, tekrar, ipucu gibi kavramları temele aldığı bir sistem üzerine kurulmuş ve bu yaklaşım işitsel-dilsel ile görsel-işitsel yöntemleri esas almıştır (Demir, 2019). Davranışçı yaklaşımın ileri sürdüğü fikirleri kabul etmeyen bir yaklaşım olarak bilişsel yaklaşım, Chomsky'nin fikirlerinden etkilenerak her bireyde dil edinimine dair doğuştan gelen bir yetenek bulunduğunu, dilin öğrenilmeyip edinileceğini öne sürmüştü; zihinsel yetkinliğin dilsel yetkinlikle paralel olduğunu, dil öğretiminde sadece dilin yapısı ve kurallarının öğretilmesi değil dilin kullanılmasına da ağırlık verilmesi gerektiğini söylemektedir (Yağmur Şahin, 2019, s. 110). Yapılandırmacı yaklaşım ise davranışçı yaklaşımın aksine dil ve zihinsel becerilerin üzerinde duran; öğrenciyi öğrenme içerisinde aktif, sorumluluk alan, üreten, yeni öğrendiği bilgileri önceki

bilgileriyle ilişkilendirip onların üzerine inşa eden, sınıf içi ve sınıf dışı yaratıcı etkinlikler ve projeleri tercih eden bir yaklaşımı benimsemiştir (Güneş, 2011).

Dil öğretiminin ilk zamanlarında ortaya çıkan ve uzun yıllar kullanılan dilbilgisi çeviri yöntemi, tümevarım yöntemiyle hareket eder ve bu yöntemde sözlük, kitap gibi gereçler öğretimde sıklıkla kullanılan materyallerdendir (Yağmur Şahin, 2019). Bu yöntemde asıl amaç hedef dile ait yapıları dilbilgisi kurallarına uyarak olduğu gibi aktarmaktır. Öğretmen merkezli bu yöntemde öğrenciler okuma ve yazmada bir noktaya kadar iyi olsalar bile dinleme ve konuşmada gerekli seviyeye ulaşmada yetersiz kalacaklarından sözlü anlatım ve telaffuzda problem yaşamaktadırlar (Memiş ve Erdem, 2013). Doğal yöntemde ise öğrenme ortamında hiçbir şekilde hedef dilden başka bir dil kullanılmaz, öğrencilerden işittiklerini tekrar etmeleri istenir ve yanlış öğrenmeler söz konusu olduğunda anında müdahale edilir (Demir, 2019). Chomsky'nin görüşlerinden etkilenen bilim insanlarının geliştirdiği bir yöntem olan bilişsel yöntem diğer yöntemlere göre daha çağdaş kalır. İnsan zihninin boş bir levha olduğu yargısını reddederek bireylerin daha anne karnındayken işitmeye başladığını ve dil öğrenmenin bireyin becerileriyle doğrudan ilişkili olduğunu bu sebeplerden ötürü de dil ediniminin bilinçli bir çaba sonucunda gerçekleştiğini savunurlar (Yağmur Şahin, 2018, s. 112). Bireysel ve grup çalışmalarına önem verilir ve dört temel dil becerisine de ağırlık verilir (Memiş ve Erdem, 2013). Alternatif bir dil öğretim yöntemi olarak karşımıza çıkan telkin yöntemi; kalabalık olmayan sınıflarda, bireylerin stres ve kaygısının en aza indirilmesi, öğrencilerin kendilerini özgür hissetmeleri sağlamak ve bu sayede öğrencilerin kendi potansiyellerini fark etmeleri amaçlanırken öğrencilerin cesareti ve motivasyonları da yükselmiş olur (İşcan, 2011). Danışmalı dil öğretim yöntemine göre bireylerde hata yapma endişesi olduğundan bir iç kaygı oluştuğunu, bundan dolayı da bireylerin kendilerini rahat ifade edemediklerini belirtip bu durumu aşmak için öğrencilerin hedef dili danışman eşliğinde öğrenmeleri gerektiğini savunmuştur (Aykaç, 2015). Görev temelli öğrenme yönteminde öğrencilere günlük hayatta yaşanabilecek durumlar öğrencilere uygulanacak etkinlikler olarak verilir ve öğrencilerden bu durumları canlandırmaları istenir (Göçer ve Karadağ, 2020). Sonuç olarak baktığımızda her bir yöntemin kendine göre olumlu ve olumsuz yanları mevcuttur. Dil daimi olarak gelişimini ve değişimini sürdürürken tek bir yöntemin geçerli olacağını söylemek mümkün değildir.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni

2000 yılında İngilizce olarak yayımlanan “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni” çok dilliliği ve çok kültürlülüğü hedefleyen, bireylerin yabancı edinmelerini destekleyen bir anlayışla ortaya çıkmıştır (Yücel, 2016). Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni dil öğretimini bir standarda bağlamak ve Avrupa ülkelerinde yürütülen yabancı dil öğretimine ortak bir sistem getirmeyi hedeflemiştir.

Eylem odaklı bir yaklaşımı benimseyen metin, süreç içerisinde öğrencilerin çeşitli görevlerle dili kullandığı bir ortam hedefler. Eylem ve görev; günlük hayatta ev, okul, işyeri gibi çeşitli ortamlarda üstlenilen farklı rollerin eğitim ortamına taşınarak bir dil etkinliği haline getirilmesi ve öğrencilerin de bu etkinliklerde farklı farklı rollerde görev alarak aktif bir iletişim içerisinde olmasıdır (Altun, 2019). 2019 yılında Maarif Vakfının hazırlamış olduğu “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı” da genel amaçların belirlenmesi ve dil seviyelerinin yapılandırılmasında AOBM’yi esas almış; programın dayanağını ise yine bu metin olarak göstermiştir (<https://turkiyemaarif.org/>).

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi her geçen gün daha da büyüyen bir alan haline gelmiştir. 2000’li yıllardan günümüze bu alanda yapılan akademik çalışmalarda yukarı yönlü bir ivme görülürken, Türkçe öğretmek için açılan kurum sayısında da hayli bir artış olmuştur. Bu durumla paralel olarak Türkçe öğrenmek için ülkemizdeki kurumlara kayıt yaptıran öğrenci sayısında da bir artış görmek mümkündür. Büyüyen ve gelişen bu alanda birtakım sorunların ve eksikliklerin olması da kaçınılmaz bir durumdur. Bu sorunlar genel olarak öğreticiden, öğrencilerden, kullanılan materyallerden, öğretim programlarından ve eğitim ortamından kaynaklanan sorunlar olarak sıralanabilir (Er, Biçer ve Bozkırlı, 2012).

İşcan (2020) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde karşı karşıya kaldığımız sorunlardan biri olarak bir lisans programının olmayışını dile getirmektedir. Üniversitelerde yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili bir lisans programının olması, bu alanla ilgili var olan uzman ihtiyacını sorununu gidermesi bakımından önemliyen YÖK’ün de bu alanı doçentlik alanı olarak kabul etmesi bu alanın akademik olarak gelişmesini sağlayacağı gibi ilgiyi de artıracaktır (İşcan, 2020).

Bu alanla ilgili bir diğerk sorun öğretici kaynaklı sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Memiş (2020, s.99) öğretici kaynaklı sorunları şöyle sıralamaktadır:

- Öğreticilerin herhangi bir uygulama deneyimi olmadan direkt olarak eğitici olarak görevlendirilmeleri,
- Öğrenci merkezli eğitim yerine öğretmen merkezli eğitimi tercih etmeleri,
- Farklı yöntem ve teknikler kullanmamaları,
- Sınıf içi ve sınıf dışı etkinliklere yeterince yer vermemeleri,
- Türk kùltürüne hakim olmamaları,
- Çok kùltürlü sınıf ortamında yetersiz kalmaları,
- Bazı eğiticilerin pedagojik formasyonlarının olmamasıdır.

İşcan (2020) çeşitli kurumların Türkçe öğretim merkezlerinde çalışan öğretim elemanlarının mezun oldukları programlara bakıldığında birçoğunun Türkçe lisans mezunu dahi olmadığını, bu öğreticilerin kendi yakın ilişkilerini kullanarak bu pozisyonlara geldiğini, bunun da Türk dili öğretimi için mühim bir sorun teşkil ettiğini ifade etmektedir.

Dil öğretiminde hedef kitleye, konuya ve amaca yönelik uygun yöntem ve teknik kullanmak son derece önemlidir. İşcan (2020) dil öğretimde hangi yöntem ve tekniklerin kullanıldığđı öğretilen konu kadar önemli olduğunu, her yöntem ve tekniğin olumlu ve olumsuz yanlarının bulunduğunu, yöntem seğıiminde öğrenen özellikleri ve gereksinimleri ile öğrencilerin Türkçeyi öğrenme amaçlarının da önemli olduğunu ifade etmektedir.

Dil öğretiminde öğrenciden kaynaklı da birçok farklı problem yaşanmaktadır. Öğrencilerin ekonomik ve kùltürel açıdan ùlkemiz koşullarına uyum sağlayıp sağlayamamaları dil öğrenme motivasyonlarını da etkileyebilmektedir. Bunun yanında öğrencilerin yazma becerileriyle ilgili sorunlarının diğerk dil becerilerine göre daha fazla görüldüğü, ayrıca dilbilgisi ile ilgili konularda öğrencilerin sıklıkla problem yaşadığı belirtilmektedir (Maden ve İşcan, 2011).

Sonuç olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanı büyümeye devam ederken bu alanda yaşanan sorunlara hızlıca değinilmeli, Türkçenin uluslararası arenada daha fazla yer alması için nitelik ve niceliğinin iyileştirilmesi konusunda çalışmalar yapılmasının faydalı olabileceği söylenebilir.

Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Materyal Kullanımı

Duman (2015) materyalleri eğitim-öğretim çeşitli aşamalarında kullanılabilen destekleyici bir gereç olarak tanımlamaktadır. Materyaller eğitim sürecinde belirli amaçlar doğrultusunda kullanıldığında anlam kazanan her türlü yardımcı unsurlardır. Ders kitapları en çok tercih edilen eğitim materyalleri arasında yer almaktadır. Bunu yanı sıra sözlükler, yazı tahtaları ve etkileşimli tahtalar, televizyon, bilgisayar, eğitim yazılımları gibi birçok araç gereç gerek sınıf ortamında gerekse sınıf dışı eğitim ortamlarında materyal olarak kullanılmaktadır. Öğrenmede ve öğrenilen bilgilerin zihinde daha uzun süre kalmasında duyuların etkisi ne kadar çok duyunun o eyleme katıldığıyla ilgisi vardır (E. Şahin, ve A. Şahin, 2007, s. 321). Bu açıdan bakıldığında materyallerin de ne kadar fazla duyuya hitap etmesi o kadar etkili bir materyal olduğunu göstermektedir. Eğitim öğretimde materyal kullanmanın birçok faydası vardır, bunlar;

- Materyaller derse olan ilgiyi çoğaltmada etkilidir,
- Zaman, emek ve paradan tasarruf etmeyi katkı sağlar,
- İçeriklerin tutarlı olmasını destekler,
- Soyut kavramların somutlaştırılmasına yardımcı olur,
- Öğrencilerin bireysel gereksinimlerin giderilmesinde yardımcı olur,
- Farklı zamanlarda tekrar kullanılabılırler (İzci, 2006; akt. Şengül, 2018, s. 334).

Yabancılar Türkçe Öğretiminde Temel Dil Becerilerinin Öğretimi

Temel dil becerileri dinleme, okuma, konuşma ve yazma olmak üzere dört alandan oluşmaktadır. Ayrı bir dil beceri alanı olmasa da dilbilgisini bu dört temel becerilerle birlikte tamamlayıcı bir alan olarak alınmaktadır. Temel dil becerilerinin öğretilmesinde belirli bir sıra yahut doğrultu söz konusu değildir. Öğrencilerin bu becerileri aynı anda edinmeleri beklenir ve ona göre etkinlikler düzenlenir. Ana hedefte bir beceri alanı olan etkinlikler de olabilir. Ancak bu esnada bile az da olsa diğer beceri alanlarına da değinilmiş olur. Çünkü bu beceriler birbiriyle doğal bir ilişki içinde olup bu beceriler arasında bir bütünlük söz konudur.

Dinleme becerisi günlük yaşamda sıklıkla kullandığımız bir alandır. Dinlemeye ayrılan zamanın hayatımızın her döneminde birinci sırada olması dinleme eğitimini de

önemli kılmaktadır (İşcan ve Aydın, 2018, s.436). Yılmaz (2020), hazırlamış olduğu ve Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde önemli bir kaynak olan “Film Etkinlikleriyle Yabancılar Türkçe Öğretimi” kitabında dinleme alanına ait etkinliklere özellikle dikkat etmiş ve bu alanla ilgili etkinlikleri dinleme öncesi, dinleme anı ve dinleme sonrası olmak üzere süreci üç farklı başlığa ayırmıştır. Bu kitapta dinleme öncesi etkinliklerde dinleyecekleri etkinliğin başlık, görseller gibi unsurları kullanarak içeriğini tahmin etme; ön bilgileri harekete geçirme, dinleme amacı belirleme çalışmalarına yer verilmiştir. Dinleme anı için yapılabilecek etkinlikler ise dinlenen etkinliğin durdurulup devamında ne olabileceği ile ilgili tahminde bulunma, o ana kadar olan olaylar ile ilgili sorular sorma veya özetleme gibi çalışmalara yer verilmiştir. Dinleme sonrası süreç için se ana fikir ve yardımcı fikirleri belirleme. Özet çıkarma, dinlenen etkinlik ile ilgili sorulara cevap verme gibi çalışmalara yer verilmiştir.

Yabancı öğrenciler için okuma becerisi özellikle akademik manada ayrı bir önem verildiğinden öğrenciler hedef dilde diğer dil becerilerine göre daha fazla üzerinde durulmaktadır (İşcan, 2016). Okuma alanına yönelik yapılacak etkinliklerin kaynağında elbette ki okuma metinleri yer alacaktır. Sınıf içinde yapılacak okuma etkinliğine kaynaklık edecek olan okuma metinleri rastgele seçilmiş olmamalıdır. Bu metinlerin içerik olarak uygunluğu, okunabilirliği, metin çeşitliliği, orijinal olması gibi birtakım hususlara dikkat edilmesi gerekmektedir (Türkben, 2019, s. 184). Okuma etkinlikleri de okuma öncesi, sırası ve sonrası olacak şekilde yapılmalıdır.

Anlatma alanına dahil olan konuşma becerisi insanın bilişsel becerileriyle paralel büyüyen bir iletişim ve aktarma yöntemidir (Göçer, 2015). Doğru bir konuşma için dilbilgisi ve telaffuzun yanı sıra üslup, tonlama, anlaşılabilirlik, vurgu, akıcılık gibi birtakım faktörler de ön plana çıkmaktadır (Köksal ve Pestil; akt. Göçer, 2015). Konuşma becerilerini geliştirmek için birçok yöntemin yanı sıra drama, tartışma, serbest konuşma, beyin fırtınası gibi teknikler de kullanılabileceği gibi burada asıl dikkat edilmesi gereken noktanın konuşma öğretiminin bir beceri alanı olduğu ve kullanılacak her yöntem, teknik ve etkinlikte öğrenci merkezli bir yaklaşım sergilenerek öğrencilere iyi bir iletişim ortamı yaratılmalıdır (Varışoğlu, 2018, s. 490).

Hem zihinsel hem de fiziksel bir süreç gerektirdiği için yazma becerisi öğrencilerin en fazla kaygı duyduğu alandır (İşcan, 2017, s. 16). Öğrenciler yazma becerisiyle ilgili birçok farklı problemle karşılaştıkları için bu alana ait kaygıları yüksek

olmaktadır. Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde ise: alfabeden kaynaklı sorunlar, Türkçe dilinin yapısından kaynaklanan sorunlar, kullanılan yöntem-teknikten kaynaklı sıkıntılar, eğitim ortamından kaynaklı sıkıntılar başta olmak üzere öğrencilerin karşılaştığı çeşitli engeller vardır (S. Maden, Dincel ve A. Maden, 2015). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi alanında, öğrencileri hedeflenen veya istenilen seviyede yazma becerisine sahip olmaları için Maden ve diğerleri (2015) bazı noktalara dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmektedir, bunlar: hedef kitlenin nitelikleri, öğrencilerin ihtiyaçları ve öğrenme stilleri, hedef kitlenin bilişsel ve duyuşsal gelişiminin birlikte desteklenmesi, sürekli ve planlı yazma çalışmaları.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kültür Aktarımı

Bir toplumun günlük rutin içerisinde yaptıkları şeyler, milli ve dini hassasiyetleri, o toplumun tarihi ve bu tarih içerisinde önem verdikleri karakterler, edebiyatı, eğlence kültürü, ve hatta şakalaşmaları gibi birçok unsur kültürel olgu içerisinde değerlendirilmektedir. Bu olgular içerisinde dil bağımsız bir yerde değildir. Aksine tüm kültürel unsurlarla iç içe geçmiş ve ayrılmaz bir hal almıştır. Bir dili tam manasıyla edinmiş olmak için temel dil becerilerine ve dilbilgisine hakim olmanın yanı sıra o dilin bulunduğu toplumun kültürüne de hakim olmak gerekir. Memiş (2016), iletişimin etkili ve doğru olabilmesi ve yanlış anlaşılmalardan uzak kalmak için kültür öğretiminin de yapılmış olması gerektiğini belirtmektedir. Öğrencilerin bir dili yetkin bir düzeyde kullanabilmeleri için o dilin kültürünü de bilmesi gerekir. O halde yabancılara Türkçe öğretiminde ölçüsünde bir kültür aktarımı yapmak da yerinde olacaktır.

Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni'nde de kültürel unsurların önemine değinilmiştir (Köşker, 2015). İşcan ve Yassıtaş (2018) AOBM'de yer alan kültürel unsurları şöyle sıralamaktadır:

- Günlük yaşam başlığında yeme-içme ve sofrada adabı, hobiler, spor aktiviteleri.
- Yaşam koşulları başlığında ev hali ve yaşam biçimleri.
- Kişiler arası ilişkiler başlığında aile içi ilişkiler, resmi ve samimi ortamlar, dini yapı çerçevesinde ilişkiler, karşı cins ilişkileri.
- Değerler ve inanç başlığında sanat, edebiyat, gelenekler.
- Sosyal gelenekler başlığında kılık kıyafet, yasaklar.

- Adet olmuş davranışlar başlığında evlilik merasimi, gösteriler.
- Vücut dili olmak üzere toplam yedi başlıkta değerlendirilmiştir.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Filmler

Gümümüz dünyasında dil öğretimi için farklı farklı teknikler kullanmak önem kazanmıştır. Son dönemlerde ise bu Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde farklı bir yol olarak filmler kendini gösteren bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. Görselliğin ve şovun ön plana çıktığı çağımızda her şeyin videolarla anlatıldığı bir durumda filmlerin önemli bir materyal olduğu yadsınamaz bir gerçek haline gelmiştir. Filmler yoluyla öğrenciler hem dilin doğal halini görmüş olmakta hem de filmler sayesinde dersler daha ilgi çekici ve eğlenceli bir hale gelmektedir. Yabancı bir dil öğrenmek bütün yönüyle bireyleri geliştiren, onlara farklı bakış açılarını tanımayı sağlayan ve bireylerin sosyal becerilerinin gelişmesine katkı sağlayan bir olgu iken bunu filmler yoluyla yapmak daha verimli sonuçlar elde etmemizi sağlayacaktır.

Yabancılar Türkçe öğretiminde bir eğitim materyali olarak filmlerin şüphesiz birçok katkısı vardır. Öğrenciler filmler vasıtasıyla dilin orijinal halini göreceklerdir. Dilin günlük hayatın akışı içerisinde nasıl kullanıldığına şahitlik eden öğrenciler Türkçenin doğal ortamında nasıl kullanıldığını gayet canlı bir biçimde öğreneceklerdir. Eğer doğru film seçilmişse bu yöntem sayesinde öğrenciler dili en doğru bir biçimde öğrenmiş olacaktır. Ayrıca yazı dile günlük konuşma dilinde farklılıklar vardır. Filmler sayesinde yazı dilinde olmayan bu ayrımlar da öğrencilere gösterilir. Ayrıca kalıp sözler, vurgu ve tonlamadan kaynaklı manaların da dildeki yeri ve işlevi filmler sayesinde öğrencilere aktarılır. Filmlerin birden çok duyuya hitap etmesi de bir diğer önemli noktadır. Hem görsel hem de işitsel bir araç olması dikkat ve ilgiyi yükseltirken öğrenilen bilgilerin kalıcılığını da yükseltecektir. Ayrıca filmler sınıf içinde ve sınıf dışında kullanılabileceği gibi öğrenciler bağımsız olarak da dil yetkinliklerini geliştirmek için filmleri kullanabilirler. Bu da filmlerin kullanılabilirlik açısından da etkili olduğunu göstermektedir. Filmleri merkeze alarak izleme öncesi, izleme anı ve sonrası birçok farklı etkinlik tasarlanabilir. Filmler aynı zamanda ekonomik materyallerdir. Filmler öğrencilere tanıtılmak istenilen coğrafyayı, insan tiplerini, gelenekleri, günlük yaşamın rutin halini ve daha birçok unsuru tek bir sahnede sınıf ortamına

taşıyabilir. Bu da daha çok zaman ve para isteyen etkinlikleri daha kısa yoldan halletme şansını verir (İşcan, 2017, s. 3).

Öğrencilerin dil edindikleri dilde iletişime geçerken herhangi bir sorunla karşılaşmamak için kültürel faktörleri de göz ardı etmemeleri gerekmektedir. Dil öğrenmek isteyen bireylerin bir toplumun kültürünü tanınması için o topluma karışması, o toplumdan kişilerle vakit geçirmesi gerekir. Bu durumda oldukça zaman alan ve pahalı bir yöntemdir. Öğrencilere toplumun kültürünü tanıtmak ve kültür aktarımı yapmak için tercih edilecek en kısa ve verimli yollardan biri de filmlerdir. Filmler ve filmler esas alınarak hazırlanan etkinlikler sayesinde hedef dile ait birçok unsuru gösterme şansımız olmaktadır. İşcan (2017) kültür öğretimi etkinlikleri hazırlarken şu hususlara dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmektedir:

- Filmden seçilmiş örnek sahne çok uzun olmamalıdır, ideal süreler 1,5-2 dakika civarındır.
- Seçilen sahnede mutlaka diyaloglar bulunmalı ve iki kişi arasında geçen sahneler tercih edilmelidir.
- Seçilen sahnede topluma ait önemli bir kültürel öge muhakkak olmalıdır.
- Yöresel ağızların olduğu bölümler tercih edilmemelidir.
- Film seçimi yapılırken karmaşık yapıda olanlar tercih edilmemelidir.
- Hedef kitlenin de kültürel yapısı dikkate alınmalıdır.

Eğitim öğretim ortamında bir ders materyali olarak belirlenecek filmlerin seçimi de dikkat edilmesi gereken bir noktadır. Her film sınıf ortamına sokulamayacağı için film seçimi hususunda bazı ölçütleri göz önünde bulundurmak gerekir. Öncelikle filmlerin Türk kültürünü ve Türk dilini iyi yansıttığı olması gerekir. Ticari kaygılarla üretilmiş bir filmin nitelikli olması beklenmeyeceği için bu tür filmlerden uzak durmak gerekir. Ayrıca küfür, şiddet, cinsellik gibi hoş olmayan unsurları barındıran filmler de bizi asıl amacımızdan uzaklaştıracığı için tercih edilmemelidir. Karmaşık yapıda filmler ilgi çekici olmayacağı için filmin iyi bir konusu olmasında da dikkat edilmelidir. Dilin doğal halini yansıtan filmler doğru öğrenmelere katkı sağlayacağı için bu tür filmler kullanılmalıdır. Ayrıca öğrencilerin seviyeleri de film seçimine etki edecek en önemli faktörlerdendir. Öğrencilerin seviyelerine uygun filmler belirlenmeli, gerekirse altyazılar da tercih edilmelidir. Film seçiminde sorumluluk tamimiyle öğretmene

düşmektedir. Öğretmen bu konuda gereken hassasiyeti göstermeli, film belirleme sürecinde dikkatli ve titiz olmalıdır (İşcan, 2011).

Babam ve Oğlum Filmi Örneği ve Filmin Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Açısından Önemi

Film, güçlü senaryosu, zengin ve kaliteli kadrosu ile beğenileri üzerine toplamış bir filmidir. Uluslararası film değerlendirme sitesi olan IMDB (www.imdb.com) tarafından 10 üzerinden 8,2 puan ile değerlendirilmiştir. Filmimiz yabancılara Türkçe öğretimi açısından da değerlendirilebilecek bir filmidir. Ticari kaygılar güdülmeden çekilen filmimizde küfür, cinsellik, şiddet gibi sağlıksız unsurlar yoktur. Hatta filmimizin ana karakterlerinden Sadık'ın çocuğuna karşı sergilemiş olduğu tavır ve diğer karakterlerin film boyunca göstermiş olduğu tutumlar örnek alınacak türdendir. Yani öğrencilerin ahlakını olumsuz etkileyecek unsurlar bulunmadığı gibi aksine öğrencilere olumlu katkılarda bulunacak birçok faktör barındırmaktadır. Filmimizi yabancılara Türkçe öğretimi açısından önemli kılan diğer husus ise filmde kullanılan dildir. Filmde standart Türkçe kullanılmış, telaffuz ve tonlama açısından bakıldığında hatalı bir durum görülmemektedir. Ege Bölgesinin yöresel ağız etkileri görülse de bu durum abartıya kaçılmadan gösterildiği için bir sakınca görülmemiştir. Hatta öğrencilerin yöresel farklılıklara da aşina olması için faydalı olacağı düşünülmektedir. Öğrenciler bu filmle Türkçe'nin doğal halini görecekler. Bu durum da öğrencilerin dil edinimine olumlu katkı sağlayacaktır. Filmimizi yabancılara Türkçe öğretimi için önemli kılan bir diğer husus ise olay örgüsü ve konusu itibarıyla öğrencilerin dikkatini çekecek yapıda olmasıdır. Hikâyenin akıcı olması, izleyiciyi içine çekecek merak uyandıracak yapıda olması da önemlidir. Filmimiz güçlü oyuncu kadrosuyla farklı karakterleri çok rahat işlemektedir. Baba oğul arasında yaşanan kuşak çatışmalarını güzel yansıtmaktadır. Kasaba hayatı, arkadaşlık ve akraba ilişkileri, sevgililerin yaşadığı zorluklara da değinmektedir. Yani filmimiz Anadolu'ya dair her şeyi izleyicilere çok iyi aktarmaktadır. Filmimizin asıl tercih sebebi Türk kültürünü çok iyi bir biçimde yansıtan bir eser olmasıdır.

80 darbesinin sosyal hayat ve kişiler üzerine olan etkisi, sütannelik kavramı, ekmeğe verilen önem, ev hanımlığı ve kadının aile içimdeki rolü, misafirperverlik, sofrada adabı, köy hayatı, ikramlar, hobiler, çocuk eğitimi, yeme-içme, özel günler, hasta

ziyareti gibi daha birçok kültürel unsur filmimizin içerisinde çok güzel bir biçimde serpilmiş ve olayların doğal akışı içerisinde etkili bir biçimde sunulmuştur. Bu olguların varlığı da sosyal yaşam, gelenekler, folklor, kişiler arası ilişkiler, günlük yaşam gibi başlılarda kültür aktarımı ve tanıtımı için bu filmi çalışmamızda tercih etmemize etken olmuştur. Tüm bu çerçevede baktığımızda “Babam ve Oğlum” filmi yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılabilecek etkili ve kaliteli bir kaynaktır.

Etkileyici bir yapıt olan “Babam ve Oğlum” filmi herkesin kendinden bir şeyler bulabileceği, kültürel öğelerin doğal halinde filmde yer bulduğu, anlaşılır bir dile sahip sağlam bir eserdir (Acar ve Voltan Acar, 2013; Badam, 2019; İşcan, 2011; Karabağ Sarı, 2019; Yağbasan ve Ateş, 2018; Yılmaz ve Ertürk Şenden, 2015).

Filmin Konusu

Varlıklı bir adam olan Hüseyin Ağa, oğlu Sadık’ın ziraat mühendisliği okuyup çiftliğin başına geçip çiftliği yönetmesini istemektedir ancak Sadık gazeteci olmak ister ve bu alanda okur. Üniversite yıllarında siyasetle de ilgilenen Sadık 70’li yıllarda yoğun bir biçimde yaşanan sağ-sol çatışmalarına katılır. Tüm bu sebeplerden ötürü Hüseyin Ağa oğlunu evlatlıktan reddeder. Artık İstanbul’da yaşamaya başlayan Sadık evlenir ve karısı tam da darbe gecesi yani 12 Eylül’de doğum yapar. Sadık’ın eşi vefat ederken oğlu Deniz’le artık baş başa kalmışlardır. Sadık siyasi tercihlerinden ötürü yargılanır, hapis yatar ve işkenceler görür. Deniz’e sütannesi bakar. Sadık hapisten çıkar ve Deniz artık ilkokul çağına gelmiştir. Sadık işkence ve hapis şartlarından ağır hasarlar aldığı için artık ölümü kaçınılmazdır. Bunu bildiği için istemeye istemeye olsa da baba ocağına dönmeye karar verir. Köye döndüğünde babası onu hoş karşılamasa da ailenin geri kalanı Sadık ve Deniz’i gördüklerinde çok mutlu olmuşlardır. Sadık neden döndüğünü söyleyemez ve bir süre sonra vefat eder. Deniz artık dedesi ve babaannesi ile birlikte yaşayacaktır.

Film yapımcısı Avşar Film’in internet sitesinden alınan (<https://www.avsarfilm.com.tr/>) “Babam ve Oğlum” filmine ait afiş Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. Babam ve Oğlum Film Afışı

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışmamızda nitel araştırma yöntemleri tercih edilmiştir. Nitel araştırma; görüşme, gözlem ve içerik analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, olayların kendi ortamında gözlemlendiği araştırma türüdür (Avcı, Usluel, Kurtoğlu ve Uslu, 2013). Film etkinliğiyle birlikte öğrencilerden toplanan verilerin analizinde nitel araştırma yöntemlerinden sistematik bir tarama modeli olan (Maden ve Önal, 2021) içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Bu yöntem harcanan emek, zaman ve ekonomiklik yönünden uygun olması; araştırmacıya kolaylık sağlaması açısından kullanışlı olması; daha geniş örnekleme fırsat tanınması; uzun vadeli analize olanak vermesi ve araştırmacıya özgün olma imkânı tanınması faktörlerinden ötürü avantajlı bir yöntem olduğu (Ültay, Akyurt ve Ültay, 2021) görülmüş ve sebeplerden ötürü tercih edilmiştir. Maden (2020), betimsel içerik analizinde özde yapılan işlemi, birbirine yakın ve benzeyen verileri aynı kavram ve kodlar çerçevesinde toplamak ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir şekilde sunarak yorumlamaktır şeklinde ifade eder.

Çalışma Grubu

Çalışma grupları belirlenmeden önce ilgili alan uzmanlarıyla birlikte çalışmanın hangi gruplarla yapılacağı tespit edilmiştir. Buna göre çalışmamızda iki farklı grup yer almıştır. İlk olarak OMÜ Türkçe bölümünde 2021-2022 eğitim öğretim döneminde C1 seviyesinde eğitimine devam eden 34 öğrenci ile çalışma yapılmıştır. Daha sonra Tokat GOP Üniversitesi Türkçe Uygulama ve Araştırma Merkezinde uygulamanın ikinci aşaması gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamaya da B2 seviyesinde bulunan 24 öğrenci katılmıştır. Çalışmamıza toplam 58 öğrenci katılmış olup bunların yaklaşık %59'u C1 seviyesinde, %41'i ise B2 seviyesindedir. Öğrencilerin cinsiyet, yaş ve ülke bilgileri toplanmamıştır. Çünkü bu tür demografik bilgilerin çalışmanın amacıyla bir ilişkisi olmadığı ve bu bilgilerin çalışmanın sonucunu etkileyeceği düşünülmemektedir.

Veri Toplama Aracı

Bu araştırmanın film belirleme aşamasında kullanılacak filmin çalışmanın amacı, öğrenci seviyesine uygunluğu, filmin niteliği gibi unsurları tespit edebilmek için “Araştırma İçin Film Belirleme Ölçüt Listesi” oluşturulmuş ve ilgili alan uzmanlarına sunularak form geliştirilmiştir. Film, listedeki kıstaslara göre “evet, hayır, kısmen” seçeneklerine göre değerlendirilerek belirlenmiştir. Bahsi geçen “Araştırma İçin Film Belirleme Ölçüt Listesi” aşağıda gösterilmiştir.

Araştırma İçin Film Belirleme Ölçüt Listesi			
Ölçütler	Evet	Hayır	Kısmen
Filmde konuşmalar açık ve anlaşılır mı?	X		
Yöresel aksan standart Türkçe'nin önüne geçiyor mu?		X	
Film fazla düzeyde argo içeriyor mu?			X
Filmin öğrenciler için dikkat çekici ve eğlenceli olduğu düşünülüyor mu?	X		
Film öğrenci düzeyine hitap ediyor mu?	X		
Filmde küfür, cinsellik, şiddet gibi sağlıksız unsurlar var mı?		X	
Film ticari kaygılar güdülmeden yapılmış kaliteli bir yapım mı?	X		
Film karmaşık yapıda olmayıp sade ve akıcı mı?	X		
Film Türk kültürünü yeterli ve iyi seviyede yansıtabiliyor mu?	X		
Film günlük hayatın doğal yapısını gerçekçi bir biçimde yansıtabiliyor mu?	X		

“Araştırma İçin Film Belirleme Ölçüt Listesi”ne göre filmimiz değerlendirildikten sonra değerlendirme ilgili alan uzmanlarının görüşüne sunulmuş ve filmimizin çalışmamız için gerekli nitelikte olduğu düşünülmüştür. Ayrıca ilgili alan uzmanlarının görüşleri ve ilgili alanyazındaki çalışmalardan (Gülseven, 204; İşcan ve Delen, 2017; İşcan, 2011; Yılmaz ve Diril, 2015) hareketle filmin altyazı kullanılmadan izlenilmesinin daha uygun olabileceği düşünülmüştür.

Araştırmada veri toplama aracı olarak 20 tane sorudan oluşan film sonrası uygulanan etkinlik kullanılmıştır. Etkinlik soruları açık uçlu ve kısa yanıtlı cevaplanacak türden sorulardır. Filmde yer alan sosyal ve günlük yaşam, kişiler arası ilişkiler, gelenekler, folklor, şive ve ağız, kuşak çatışması, köy hayatı, yardımlaşma, ev hanımlığı, 80 darbesi, yeme-içme ve boş zaman aktiviteleri gibi kültürel unsurların

öğrenciler tarafından fark edilip edilmediğini tespit etmeye yönelik sorular hazırlanmıştır. Sorularda tekrara düşülmemeye özen gösterilmiştir. Sorular hazırlanırken ilgili alanda çalışmalar yürüten Prof. Dr. Adem İşcan (2017) ve Prof. Dr. Fatih Yılmaz'ın (2020) Türkçenin yabancı dil öğretiminde filmlerin kullanımına yönelik çıkarmış oldukları etkinlik kitapları incelenmiş ve bu çalışmalardan faydalanılmıştır. Ayrıca hazırlanan etkinlik ilgili alan uzmanlarına gönderilmiş ve alan uzmanlarınca yapılan değerlendirmeler neticesinde gerekli düzeltmeler yapılarak bu etkinlik son halini almıştır. Uygulama sürecinde seçilmiş olan “Babam ve Oğlum” filmi izlenmeden önce film hakkında bilgi verilmiş, etkinlik açıklanmış ve film izlendikten sonra etkinlikte yer alan sorular tek tek çalışmacı ile birlikte yapılmıştır. Bu esnada etkinlikleri yanıtlayan öğrencilere hiçbir şekilde müdahale edilmemiştir.

Ayrıca öğrencilerin film izlerken takınacakları tavır ve tutumları tespit etmek, izleme sürecinde yaşanabilecek durumları kayıt altına alabilmek için “Film Etkinliği Gözlem Formu” oluşturularak ilgili alan uzmanlarının görüşleri alındıktan sonra etkinlik esnasında kullanılmıştır. Bahsi geçen form aşağıda gösterilmiştir.

Film Etkinliği Gözlem Formu			
	Evet	Hayır	Kısmen
İzleme esnasında öğrencilerin anlamadığı kelime veya kavramlar oldu mu?			
Öğrenciler filmi izlerken anlamını bilmediği kelimeler için öğretmenlere veya sözlüğe başvurdular mı?			
Öğrenciler için filmde anlaşılmayan veya karmaşık gelen yerler oldu mu? Bu duruma yönelik tepkiler alındı mı?			
Filmin öğrenciler için ilgi çekici miydi?			
Film öğrenciler için açık ve anlaşılır bir düzeyde mi?			
İzleme esnasında sınıfı terk eden ve etkinliğe katılmayan öğrenci oldu mu?			
İzleme bittikten sonra öğrencilerin filme olan tavırları olumlu muydu?			
Filmden sonra etkinliğe katılmak istemeyen öğrenci oldu mu?			
Öğrenciler etkinlikleri dikkatlerini vererek gerçekçi bir biçimde mi yanıtladı?			

Veri Toplama Süreci

Veri toplama süreci ilk olarak çalışmanın etik olarak değerlendirilmesiyle başlamıştır. Tokat GOP Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik

Kurulu 27.04.2022 tarih 07 numaralı oturum ve 01-62 numaralı kararla uygulamanın ve veri toplama aracının etik açıdan uygun olduğuna oybirliği ile karar vermiştir. Daha sonra Tokat GOP Üniversitesi Türkçe Uygulama ve Araştırma Merkezinde ve OMÜ Türkçede uygulama yapılabilmesi için resmi izinler alınmıştır. İzinler alındıktan sonra uygulamam 1. aşaması olan OMÜ Türkçe Müdürlüğüne gidilmiş ve uygulama için yer ve tarih belirlenerek belirlenen tarihte ilk uygulama gerçekleştirilmiştir. 17 Haziran 2022 tarihinde C1 seviyesindeki 34 öğrenci ile ilk uygulama gerçekleştirilmiştir. Aynı şekilde 29 Haziran 2022 tarihinde de Tokat GOP Türkçe Uygulamam Merkezinde ikinci uygulama gerçekleştirilmiştir. Bu uygulamaya da B2 seviyesinde bulunan 24 öğrenci katılmıştır.

Her iki kurumda gerçekleştirilen uygulama da aynı senaryo üzerinden süreç ilerlemiştir. İlk olarak öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilmiş ve bu çalışmaya katılma konusunda bir zorunluluk bulunmadığı, çalışmanın gönüllülük esasına dayanarak yürütüldüğü belirtilmiştir. Daha sonra film hakkında bilgi verilmiştir ve etkinlik hakkında bahsedilmiştir. Film izlendikten sonra etkinliğe geçilmiş ve etkinlikte yer alan 20 soru tek tek cevaplandırılmıştır. Öğrenciler önce soruya yazılı olarak cevap vermişler daha sonra yazdıklarını okumaları istenmiştir. Araştırmacı veya diğer öğrencilerin sorulara verilecek yanıtlarda ipucu, destek olma gibi durumlarına müsaade edilmemiştir. Her öğrenci kendi değerlendirmesi çerçevesinde soruları yanıtlamıştır. Film yaklaşık 1 saat 52 dakikadır. Film izlenirken öğrencilerin durumuna göre sadece bir kez 10 dakikalık mola verilmiştir. Film izlendikten sonra etkinlik aşamasına direkt olarak geçilmiş ve burada etkinlik bitene kadar mola verilmemiştir. Uygulama filmle birlikte toplam 4 ders saati sürmüştür. 2 aylık olan uygulama, dörder saatten toplam 8 ders saati sürmüştür.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde aşamasında ilk olarak B2 ve C1 seviyesinde olan öğrenciler tasnif edilmiştir. Çalışmaya katılan OMÜ Türkçe öğrencileri için sırasıyla “O1, O2...” kodları verilmiş, Tokat GOP Türkçe Uygulama Merkezi Öğrencileri için ise “T1, T2...” kodları verilmiştir. Daha sonra ilk sorudan itibaren öğrencilerin verdikleri yanıtlar aşama aşama değerlendirilmiştir. Bu çalışma betimsel içerik analizi yöntemine göre analiz edilirken aynı şeyi ifade edenler veya birbirine yakın olanlar bir grup haline

getirilerek kod verilmiştir. Betimsel analiz kodlama, sınıflama ve tanımlama işlemleri ile gerçekleştirilir (Glesne, 2012; aktaran Maden ve Önal, 2021). Katılımcıların sorulara verdikleri yanıtlar ile filmde yer alan kültürel ögeyi fark edip etmediklerini yorumlanarak bir sonuca ulaşılmaya çalışılmıştır. Daha sonra her iki uygulamadan da elde edilen 3. bir tabloda karşılaştırılarak farklılaşmanın olup olmadığı tespit edilmeye çalışılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde öğrencilerin etkinlikte yer alan sorulara vermiş oldukları yanıtlar tablolarla desteklenerek verilmiştir.

Uygulama Verilerine İlişkin Bulgular

“1. Filmde 80 darbesinin Sadık ve ailesi üzerindeki birçok etkisi görülmektedir. 1980 darbesinin toplumsal hayata olan etkilerini filmde örneklerle yazınız.” Sorusuna İlişkin Bulgular

1. C1 Uygulaması

1. sorudan beklenen 80 darbesinin ülkemizi sosyal, siyasi vb. birçok açıdan etkilediğini öğrencilerin fark etmesi ve bu bağlamda Aysun’un doğum yaparken vefat etmesi, Sadık’ın hapiste kalması ve işkence görmesi, Deniz’in öksüz kalması ve bir süre babasından ayrı kalmasının yanıt olarak etkinliğe yazılmasıdır. Etkinlikten elde edilen veriler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 1. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Aysun’un ölmesi, Sadık’ın işkence görmesi ve hapis yatması, ailece zor durumda kalmaları ve başka şehre taşınmaları	O33, O26, O22, O20, O19, O18, O17, O16, O15, O13, O11, O10, O7, O6, O3, O2	16	47%
Aysun’un ölmesinden bahsedilenler	O34, O32, O31, O30, O29, O28, O27, O23, O14, O4, O1	11	32%
Sadık’ın hapis yatması ve Aysun’un ölmesi	O25, O24, O21, O12, O9, O8, O5	7	20%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	-	0	0
Toplam		34	100%

Tablo 1’e bakıldığında öğrencilerin önemli bir kısmı (f=16, %47) bu duruma ayrıntılarıyla yanıt verdiği görülmüştür. Tüm öğrencilerim (f=34, %100) bu soruya

geçerli bir yanıt verdikleri görülmüştür. Katılımcılarının bazılarının verdikleri yanıtlar aşağıda gösterilmiştir.

Aysun'un ölmesi, Sadık'ın işkence görmesi ve hapis yatması, ailece zor durumda kalmaları ve başka şehre taşınmalarını anlatanlar için şunlar örnek verilebilir:

“O22: İşkence gördü, zor durumda kaldılar.

O18: İşkence, başka şehre taşınma, Deniz'in annesinin ölmesi.”

Aysun'un ölmesinden bahsedenler için şunlar örnek verilebilir:

“O29 ve O29: Deniz'in annesi öldü.”

Aysun'un ölmesi ve Sadık'ın işkence görmesinden bahsedenler için şunlar örnek verilebilir:

“O23: Deniz'in annesi öldü.”

“O1: Deniz'in annesi öldü.”

Sadık'ın hapis yatması ve Aysun'un ölmesinden bahsedenler için şunlar örnek verilebilir:

“O25: Sadık'a işkence ediyorlar. Sadık'ın eşi öldü.”

“O21: İşkence ve Deniz'in annesi öldü.”

Geri kalan kısım ise yine keşfettiği unsurları yazmış, hiçbir öğrencinin bu soruyu boş bıraktığı görülmemiştir. Verilerden hareketle öğrencilerin filmde hareketle 80 Darbesi'nin sosyal hayata olan etkilerini fark ettikleri düşünülmektedir.

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 1. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Sadık'ın hapis yatması ve Aysun'un ölmesi	T2, T3, T4, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T17, T18, T19, T20,	16	67%
Sadece Sadık'ın hapis yatıp işkence görmesinden bahsedenler	T5, T15, T16, T21, T22, T23, T1	7	29%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	T24	1	4%
Toplam		24	100%

Tablo 2 incelendiğinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun (f=16, %67) Sadık'ın hapis yatıp işkence görmesi ile Aysun'un darbe girişimi gecesini ölmesi olaylarını yazdıkları görülmüştür. Sadece 1 öğrencinin soruya herhangi bir yanıt vermediği görülmektedir. Verilerden hareketle öğrencilerin 80 Darbesi'nin etkilerini fark ettikleri düşünülmektedir. Sadık'ın hapis yatması ve Aysun'un ölmesi unsurunu anlatanlar şunlardır:

“T12: Hapis yatmak, sadığın karısı ölmüş, işkence.”

“T13: İşkence, hapis yatmak, karısı öldü.”

Sadece Sadık'ın hapis yatıp işkence görmesinden bahsedenlere örnek olarak şunlar verilebilir:

“T1: Hapis etmek, işkence.”

“T23: Hapise vurma işkence.”

3. C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe'de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3 1. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Aysun'un ölmesi, Sadık'ın işkence görmesi ve hapis yatması, ailece zor durumda kalmaları ve başka şehre taşınmaları	47%	0
Aysun'un ölmesinden bahsedenler	32%	0
Sadık'ın hapis yatması ve Aysun'un ölmesi	20%	67%
Sadece Sadık'ın hapis yatıp işkence görmesinden bahsedenler	0	29%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	0	4%
Toplam	100/%	100%

Tablo 3 incelendiğinde ilgili soruya C1 düzeyindeki öğrencilerin daha ayrıntılı yanıtlar verdiği görülmektedir. B2 düzeyinde de bu sorunun genel olarak yanıtlandığı, sadece daha az ayrıntı verdiği görülmektedir.

“2. Deniz daha doğarken öksüz kalmıştır. Bir sahnede de Sadık ile Deniz yolda kalmıştır. Bu durumlardan hareketle yardımlaşma açısından filmde gördüğünüz kültürel özellikler nelerdir?” Sorusuna İlişkin Bulgular

1. C1 Uygulaması

Bu sorudan hareketle öğrencilerin Türk kültüründe sütanneliğin rastlanan bir durum olduğunu ve yolda kalana yardım etmenin Türk kültüründe rastlanan bir durum olduğunun fark edilip edilmediği tespit edileceği düşünülmektedir. Etkinlikten elde edilen veriler Tablo 4’te sunulmuştur.

Tablo 4. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 2. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Sütannelik kavramını ve yolda kalana yardım etme kültürünü fark etme	O1, O2, O3, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	33	97%
Sütannelik kavramını fark etme	O4	1	3%
Soruyu boş bırakanlar	-	0	0%
Toplam		34	100%

Öğrencilerin neredeyse tamamı (f=33, %97) hem sütannelik kavramını hem de yolda kalana yardım etme kültürünü fark ettiği görülmüştür. Filmin sütannelik kavramı ile yolda kalana yardım etme olgularını fark ettikleri düşünülebilir.

Sütannelik kavramını ve yolda kalana yardım etme kültürünü fark etme unsurlarını anlatanlar için şunlar örnek verilebilir:

“O34: Denizin annesi öldü ve sonra sütannelik vardır. Fatma anne vardır ve yardım.”

“O2: Süt annelik, Fatma anne yardım ediyor, yolda kalana yardım edilir.”

Sütannelik kavramını fark etme unsurunu anlatan tek bir öğrenci vardır:

“O4: Sütannelik.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 5’te sunulmuştur.

Tablo 5. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 2. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Sütannelik kavramını ve yolda kalana yardım etme kültürünü fark etme	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T21, T22, T23, T24	24	100%
Soruyu boş bırakanlar	-	0	0%
Toplam		24	100%

Tokat GOP Türkçede yapılan uygulamada 2. soruda verdikleri yanıtlarda katılımcıların tamamının (f=24, %100) sütannelik kavramı ve yolda kalana yardım etme kültürüyle ilgili kavramları yazdıkları görülmüştür. Bu konuda bazı katılımcılar: “T20: Sütanne vardır, yolda kalana yardım etme, T6: Süt annelik, otostop yolda kalana yardım.” Şeklinde yanıt vermiştir. Verilerden hareketle B2 seviyesindeki öğrencilerin filmde hareketle bahsi geçen bu kavramları fark ettikleri düşünülebilir.

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçede yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6 2. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Sütannelik kavramını ve yolda kalana yardım etme kültürünü fark etme	97%	100%
Sütannelik kavramını fark etme	3%	
Toplam	100%	100%

Tablo 6 incelendiğinde ilgili soruya her iki uygulamada da hemen hemen aynı oradan bir yanıt verildiği, öğrencilerin bu soruya ilişkin beklenen cevapları verdiği görülmektedir.

“3. Üzüm bağlarında geçen sahneyi, Nuran’ın Sadık’ın geldiği gün hazırladığı yemek sofrasını ve daha sonra hazırlamış olduğu kahvaltı sofrasını düşününüz. Bu sahnelerden hareketle Türk yemek kültürü açısından fark ettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Bu sorudan hareketle öğrencilerden eğlence ve hobi, sofrası kültürü, yeme-içme ve misafir karşılama unsurlarının fark edilip edilmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Etkinlik sorusundan elde edilen veriler Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 3. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Rakı-balık sofrası, yer sofrası, ailece birlikte yeme ve misafire özel sofrası unsurlarının keşfedilmesi	O20, O11, O10, O13, O15, O16, O17, O22, O26, O33, O7, O3, O34, O32, O31, O29, O28, O27, O23, O25, O24, O21, O12, O8, O5, O4, O9, O18	28	82%
Rakı-balık sofrası ve misafire özel sofrası unsurlarını fark edenler	O1, O14	2	6%
Yer sofrası ve misafire özel sofrası unsurlarını fark edenler	O30, O19	2	6%
Rakı-balık sofrası ve yer sofrası unsurlarını fark edenler	O2	1	3%
Rakı-balık sofrasını fark edenler	O6	1	3%
Soruyu boş bırakanlar	-	0	0%
Toplam		34	100%

Öğrencilerin büyük çoğunluğunun (f=28, %82) filmde yer alan rakı balık sofrasını, yemek vakitlerinde ailece birlikte olma durumunu, misafire özel hazırlık yapılmasını ve yer sofrası kültürünü fark ettikleri görülmüştür. Filmin bu kültürel öğeleri fark ettirdiği düşünülebilir. Rakı-balık sofrası, yer sofrası, ailece birlikte yeme ve misafire özel sofrası unsurlarının keşfedilmesi unsurlarını anlatanlar için şunlar örnek verilebilir:

“O20: Rakı balık, tavuk kesme, yer sofrası, ailece yiyorlardı.”

“O7: Rakı balık, yer sofrası, tavuk kesme, tarlada ağacın altında yemek yiyorlardı.”

Rakı-balık sofrası ve misafire özel sofra olgusunu fark edenler için anlatanlar için şunlar örnek verilebilir:

“O1: Rakı balık ve tavuk kesme vb.”

“O14: Balık sofrası, tavuk kesme.”

Yer sofrası ve misafire özel sofra olgusunu fark edenler için anlatanlar için şunlar örnek verilebilir:

“O19: Tavuk kesme, yer sofrası.”

“O30: Tavuk kesildi. Yer sofrası.”

Rakı-balık sofrası ve yer sofrası olgularını fark eden tek kişi şunu yazmıştır:

“O2: Rakı balık, tarlada yemek yemek.”

Rakı-balık sofrasını fark edenler tek kişi şunu yazmıştır:

“O6: Rakı, balık.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 3. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Misafire özel sofra	T1, T15, T5, T24, T23, T9, T10, T11, T13, T14, T17, T19, T18, T20, T21, T22, T7	17	71%
Misafire özel sofra ve yemekten sonra kahve	T8, T12, T3, T2, T16, T6, T4	7	29%
Toplam		24	100%

Tokat GOP Türkçe öğrencilerinin misafire sofrası hazırlanırken özel hazırlık yapılması ögesini büyük oranda (f=17, %71) fark ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin OMÜ Türkçe öğrencilerinden farklı olarak rakı balık sofrası âdetini bu başlık altında değerlendirmedikleri görülmüştür. Filmde misafire özel sofrası daha geniş yer alırken kahve sefası çok kısa bir sahnede geçmektedir. Bu durum da öğrencilerin bu olguyu gözden kaçırmalarına sebep olduğu düşünülmektedir. Yine de bir kısım öğrenci (f=7, %29) bu durumu fark etmiştir. Misafire özel sofrası unsurunu anlatanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

“T2: Onun annesi mükemmel bir sofrası hazırladı, tavuk.”

“T15: Tavuk kesmek, misafire sofrası.”

Misafire özel sofrası ve yemekten sonra kahve unsurunu anlatanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

“T6: Mükemmel sofrası vardır. Çay ve kahve vardır.”

“T4: Tavuk kesti mükemmel bir sofrası yaptı ve çay kahve vardır.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9 3. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Rakı-balık sofrası, yer sofrası, ailece birlikte yeme ve misafire özel sofrası unsurlarının keşfedilmesi	82%	0
Rakı-balık sofrası ve misafire özel sofrası olgusunu fark edenler	6%	0
Yer sofrası ve misafire özel sofrası olgusunu fark edenler	6%	0
Rakı-balık sofrası ve yer sofrası olgularını fark edenler	3%	0
Rakı-balık sofrasını fark edenler	3%	0
Misafire özel sofrası	0	75%
Misafire özel sofrası ve yemekten sonra kahve	0	25%
Toplam	100%	100%

Tablo 9 incelendiğinde bu soruya verilen yanıtlar iki uygulama arasında farklılaştığı görülmektedir. C1 uygulamasında daha ayrıntılı yanıtlar gelmiş ve daha farklı unsurlara dikkat edildiği anlaşılmıştır.

“4. Filmden hareketle Türk kültüründe çay ve kahvenin önemini açıklayınız.” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Bu soruyla birlikte öğrencilerin Türk kültüründe çay ve kahvenin ne kadar önemli olduğunun fark edilip edilmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Etkinlik sorusuyla elde edilen veriler Tablo 10’da sunulmuştur.

Tablo 10. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 4. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Filmden hareketle çay ve kahve kültürünün fark edilmesi	O1, O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	34	100%
Toplam		34	100%

Verilen yanıtlardan hareketle tüm öğrencilerin çay ve kahve içme alışkanlıklarıyla ilgili unsurları fark ettikleri görülmüştür. Bu konuda bazı katılımcılar: “O7: Çay içer misin soruyorlar, yemekten sonra kahve içiyorlar. O10: Çay her zaman içiliyor, yemekten sonra içiliyor, sohbet etmek için bir şarttır. O11: Yemekten sonra çay ve kahve (tatlıyla birlikte) içilir. Türk kültüründe önemli bir yer alıyor çay ve kahve.” şeklinde yanıt vermişlerdir. Özellikle çay kültürü günlük hayatta da sıklıkla karşılaşılabileceğimiz bir olgudur ve filmde yer alan bu unsurun öğrenciler tarafından fark edildiği düşünülmektedir.

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 4. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Filmden hareketle çay ve kahve kültürünün fark edilmesi	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T22, T23, T21, T24	24	100%
Toplam		24	100%

Tokat GOP Türkçe öğrencileri de sorulan bu soruya vermiş oldukları yanıtlardan hareketle Türk kültüründe çay ve kahvenin önemini fark ettikleri görülmüştür. Bu konuda bazı katılımcılar: “T14: Çay ikramı, kahve içenler var. Kahvaltıda çay içmesi, akşam da kahve içmesi. T1: Çay ve kahve vardır. Sabah kahve, akşam çay içiyorlar ve kahvaltıda. T22: Sabah çay, akşam kahve.” şeklinde yanıt vermişlerdir.

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12 4. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Filmden hareketle çay ve kahve kültürünün fark edilmesi	100%	100%
Toplam	100%	100%

Tablo 12 incelendiğinde her iki uygulamadan da aynı sonuçların elde edildiği, herhangi bir farklılaşmanın olmadığı görülmektedir.

“5. Hayvanların ve traktörün kullanımı, Deniz’e hazırlanan yatak, üzüm bağındaki sahnelerden hareketle filmde Türk köy kültürü özellikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Köy kültüründe hayvanlar ve traktör önemli bir yere sahiptir. Gerek köy işlerini görürken gerek ulaşım için bunlar vasıta olarak kullanılır. Köylerde misafirleri ağırlamak için yer yatağı serilir. Tarlada ailece çalışmak ve yemeği tarlada yer sofrasında yemek bir diğer kültürel unsurdur. Bu soruyla birlikte bahsettiğimiz ve filmde yer alan bu unsurların fark edilip edilmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Etkinlik sorusuyla elde edilen veriler tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 5. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramı	O9, O1, O14, O19, O12, O5, O4, O31, O29, O24, O32, O33, O20, O34, O3, O16, O6, O18	18	53%
Köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramı ile kadınların köy hayatındaki rolü	O30, O21, O8, O28, O27, O23, O25, O7, O26, O17, O15, O13, O10, O2, O22	15	44%
Köy hayatında hayvanların önemi, traktör kavramı, kadınların rolü ve yer yatağı kavramları	O11	1	3%
Toplam		34	100%

Verilen yanıtlardan hareketle öğrencilerin yarıdan fazlasının (f=18, %53) köy hayatında hayvanların ve traktörün yeri ve önemini fark ettiği görülmektedir. Köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramını anlatanlar için şunlar örnek verilebilir:

“O20: Hayvan ulaşım aracı, traktör de kullanılır.”

“O24: Eşek ve at ulaşım aracı olarak kullanılıyordu ve traktör de vardı.”

Katılımcıların diğer büyük kısmı (f=15, %44) ise hayvan ve traktör kavramının yanı sıra kadının da köy hayatında aktif olduğunu fark etmişlerdir. Köy hayatında

hayvanların önemi ve traktör kavramı ile kadınların köy hayatındaki rolünü anlatanlar için şunlar örnek verilebilir:

“O13: Hayvan ulaşım aracı, kadınlar traktör kullanıyordu, arabalar.”

“O15: Atlar ulaşım aracı, traktörü kız sürüyor.”

Sadece bir katılımcı yer yatağı unsurunu fark etmiştir, bu katılımcı da “O11: Hayvan ulaşım aracıdır. Kadınlar traktör kullanıyor, ayrıca yer yatağı da Türk kültürünün önemli bir parçasıdır” şeklinde yanıt vermiştir. Yer yatağı sahnesi yeterli sürede gösterildiği ve ayırt edici bir unsur olduğu düşünüldüğünden öğrencilerden bunu fark etmeleri beklenmiştir.

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 14’te sunulmuştur.

Tablo 14. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 5. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Köy hayatında hayvanların önemi, traktör kavramı ve yer yatağı unsuru	T17, T23, T16, T2, T24, T15, T3, T11, T13, T1	10	42%
Köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramı ile tarlada vakit geçirme, yer yatağı	T19, T14, T12, T4, T6, T7, T20, T9, T10, T18	10	42%
Hayvanların yeri ve önemi	T5, T21, T22	3	13%
Geçerli kabul edilmeyen yanıt	T8	1	4%
Toplam		24	100%

Öğrencilerin çoğunluğu (f=10, %42) köy hayatında hayvanların önemi, traktör kavramı ve yer yatağı unsurlarını film sayesinde fark etmişlerdir. Katılımcılardan bazıları, “T17, T23, T16, T2: At, eşek, traktör, yer yatağı.” şeklinde kısa bir yanıt vermiştir. Diğer büyük kısım ise (f=10, %42) köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramı ile tarlada vakit geçirme unsurlarını fark etmişlerdir. Katılımcılardan bazıları, “T14: At ve eşekler kullanılır traktör ve ziraat işi yer yatağı. T18: At, traktör, tarlada vakit geçirmek, yer yatağı.” şeklinde yanıt vermiştir. Bu uygulamada geçersiz

yanıt veren bir öğrenci olması ve geri kalan tüm öğrencilerin geçerli yanıtlar vermesi filmin köy hayatı ile ilgili unsurları fark ettirmede başarılı olduğu düşünülmektedir.

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 15’te sunulmuştur.

Tablo 15 5. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramı	53%	-
Köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramı ile kadınların köy hayatındaki rolü	44%	-
Köy hayatında hayvanların önemi, traktör kavramı, kadınların rolü ve yer yatağı kavramları	3%	-
Köy hayatında hayvanların önemi, traktör kavramı ve yer yatağı unsuru	-	42%
Köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramı ile tarlada vakit geçirme, yer yatağı	-	42%
Hayvanların yeri ve önemi		13%
Geçerli kabul edilmeyen yanıt	-	4%
Toplam	100%	

Tablo 15 incelendiğinde her iki uygulamada bazı hususlarda farklılaşma olduğu görülmektedir. B2 uygulamasında genel olarak hayvanların önemi, traktör kavramı ve yer yatağı unsuru fark edilirken C1 uygulamasında köy hayatında hayvanların önemi ve traktör kavramı üzerinde durulmuştur.

“6. Annenin aile içindeki rolü, ataerkil aile yöntemi hakkında, filmde Türk kültürüne ait neleri fark ettiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Türk aile yapısında geniş aile sıkça karşımıza çıkar. Aile anne, baba ve çocuk dışında dede ve babaanne veya anneannenin bir arada olduğu geniş aile yapıları vardır. Türk aile yapısında baba evin reisi konumundadır. Onun sözü geçer. Anne her zaman birleştirici roldedir. Ailenin zor zamanlarında aileyi bir arada tutar. Bahsettiğim tüm bu unsurlar filmde yer alan ve öğrencilerden fark etmemizi beklediğimiz unsurlardır. Etkinlik sorusuyla elde edilen veriler Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 6. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Annenin aile içindeki birleştirici rolü	O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	33	97%
Yanıt vermeyenler	O1	1	3%
Toplam		34	100%

Öğrencilerin büyük bir kısmı (f=33, %97) annenin aile içindeki birleştirici, aileyi bir arada tutan rolünü fark etmiştir. Bu konuda bazı öğrenciler, “O19: Kibar bir insan, kavgaları bitiriyor, birleştirici rolü var. O31: Annesi aileyi birleştirmiş. Babası biraz sert. O24: Anne aileyi birleştiriyor küslükleri kaldırıyor.” şeklinde yanıt vermiştir. Öğrencilerin geniş aile yapısı ve babanın hane reisi olma rolünü fark edemedikleri görülmektedir.

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 6. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Annenin aile içindeki birleştirici rolü	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T21, T24	21	88%
Geçersiz	T8, T22, T23	3	12%
Toplam		24	100%

Bu soruya öğrencilerin büyük bir kısmı (f=21, %88) annenin aile içindeki birleştirici rolünden bahsetmiş. Katılımcılardan bazıları, “T16: Anne birleştiricidir neşeli ve sevimli. T3: Barışmalarını istiyor. T10, T18, T20: Annenin birleştirici rolü vardır.” şeklinde yanıt vermişlerdir. Öğrenciler geniş aile yapısından ve babanın aile içindeki rolünden ise bahsetmemişlerdir. Filmin bu durumu fark ettiremediği düşünülmektedir.

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18 6. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Annenin aile içindeki birleştirici rolü	97%	88%
Yanıt vermeyenler	3%	12%
Toplam	100%	100%

Tablo 18 incelendiğinde 6. soruya ilişkin her iki uygulamada da elde edilen verilerin birbirine yakın olduğu görülmektedir. B2 uygulamasında 12%’lik bir oranla soruya yanıt vermeyen küçük bir grup bulunmaktadır.

“7. Sadık köye geldiğinde annesi, kardeşi, teyzesi ve tüm aile tarafından nasıl karşılandığını ve konuk edildiğini düşününüz (babasını değerlendirmenize katmayınız). Konuk etme kültürü hakkında neler söyleyebilirsiniz?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Önem verilen misafir geldiğinde bütün aile toplanır, misafirin aç olup olmadığına bakılmaksızın sofraya hazırlanır. Evin durumuna göre kalacak misafire ayrı oda verilir. Temiz çarşaf ve yorgan serilir. Filmde Türk kültürüne ait bu unsurlar yer almaktadır. Öğrencilerden de bunları fark edip etmedikleri sorulan soru vasıtasıyla tespit edilmeye çalışılmıştır. Etkinlik sorusuyla elde edilen veriler Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 7. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Misafirin özel olarak ağırlanması ve ona misafirperverlik gösterilmesi, misafire ayrı oda ve temiz yatak	O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	33	97%
Misafiri hoş karşılama	O1	1	3%
Toplam		34	100%

Öğrencilerin neredeyse tamamı (f=33, %3) misafirin özel olarak karşılanması ve gösterilen misafirperverlik, ayrı oda verilmesi gibi unsurları fark ettikleri düşünülmektedir. Misafirin özel olarak ağırlanması ve ona misafirperverlik gösterilmesi, misafire ayrı oda ve temiz yatak unsurlarını anlatanlar için şunlar örnek olarak verilebilir:

“O24: Yemek yapıyorlar, oda hazırlıyorlar, sabun kokulu ve temiz çarşaf kullanıyorlar.”

“O11: Yemek hazırlıyorlar, temiz yatak seriyorlar. Misafirin rahat hissetmesi için elinden geleni yapıyorlar.”

“O26: Yemek yapıyorlar, misafir oda verilir, temiz yatak verilir.” şeklinde yanıtlar vermiştir.”

Sadece misafiri hoş karşılama unsuru hakkında yalnızca bir öğrenci yazmıştır:

“O1: Misafirperverlik yemek yapıyorlar.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 7. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Misafirin özel olarak ağırlanması ve ona misafirperverlik gösterilmesi, misafire ayrı oda ve temiz yatak	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T21, T24	22	92%
Temiz yatak	T22, T23	2	8%
Toplam		24	100%

2. uygulamada da öğrencilerin çok büyük bir kısmı (f=22, %92) misafiri karşılama ve ikram ile misafire temiz yatak ve ayrı oda unsurlarını fark ettikleri görülmüştür. Bu konuda bazı öğrenciler, “T4: İkram, ayrı oda vardı temiz yatak. T14: İkram etmek oda misafir odası verildi temiz yatak vardı.” T6: İkram. Ayrı oda vermek. Temiz yatak serilir.” şeklinde görüş bildirmişlerdir. Sadece temiz yatak unsurundan bahseden iki öğrenci vardır:

“T22, T23: Temiz yatak.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21 7. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Misafirin özel olarak ağırlanması ve ona misafirperverlik gösterilmesi, misafire ayrı oda ve temiz yatak	97%	92%
Misafiri hoş karşılama	3%	3%
Temiz yatak	-	8%
Toplam	100%	100%

Tablo 21’e bakıldığında 7. soruya yönelik her iki uygulamada da elde edilen verilerin benzer olduğu görülmektedir. İki uygulamada da istenilen sonuçların elde edildiği düşünülebilir.

“8. Deniz ve Sadık’ı gören aile bireylerin hoş geldin demesi ve öpüşmeleri, bakkalın Sadık’ı görünce hoş geldin deme biçimini düşününüz. Birbirini gören bireylerin selamlaşma şekilleri Türk kültüründe nasıldır?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Birbirine değer veren insanlar karşılaştığında sarılı ve yanak yanağa öpüşür. Çocuklar ise o büyüklerin ellerinden öperler. Filmde yer alan selamlaşma kültürüne dair unsurların tespitine yönelik bulgular Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 8. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Selamlaşma kültürüne ait öğeler	O1,O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	34	100%
Toplam		34	100%

Verilen yanıtlar incelendiğinde öğrencilerin hepsinin (f=34, %100) Türk kültüründe selamlaşma ve karşılaşmaya ait öğeleri fark ettikleri görülmüştür. Öğrencilerden bazılarının, “ O11: El öpme, öpüşme, toslaşma, sarılma tokalaşma gibi

selamlaşma şekilleri yer alıyor. O17: Öpüşme, el öpme (küçükler büyüklerin ellerine öpüyor), sarılma, kafa vurma. O10: Öpme, hoş geldin demek, el öpme, sarılma, kafa vurma.” şeklinde yanıtlar verdiği görülmüştür. Filmin bahsi geçen unsurları fark ettirdiği düşünülmektedir.

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 23’te sunulmuştur.

Tablo 23. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 8. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Selamlaşma kültürüne ait öğeler	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T22, T23, T21, T24	24	100%
Toplam		24	100%

Tablo 23’ten elde edilen verilere göre öğrencilerin tamamının (f=24, %100) selamlaşma kültürüne ait öğeleri fark ettikleri görülmüştür. Öğrencilerden bazıları, “T16: El öpmek var. Büyükde kafa selam. T14: Küçükler büyüklere ellerini öpüyorlar kafalar selamı. T12: El öpmek (küçükler büyüklere selam ediler), büyükler birbirini kafalar selamlaşsı.” şeklinde yanıt vermişlerdir. Bu uygulamada da film bahsi geçen öğeleri fark ettirdiği düşünülmektedir.

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçede yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 24’te sunulmuştur.

Tablo 24 8. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Selamlaşma kültürüne ait öğeler	100%	100%
Toplam	100%	100%

Tablo 24 incelendiğinde 8. Sorudan beklenen selamlaşma kültürüne ait öğelerin her iki uygulamada da tüm öğrenciler tarafından fark edildiği görülmektedir.

“9. Hüseyin Ağa’nın, Sadık’ın ve kadınların eğlenme ve boş vakitleri değerlendirme anlamında yaptıkları etkinliklerden hareketle keşfettiğiniz kültürel özellikler nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Türk kültüründe kahveye gidip nargile içmek, arkadaşlarla rakı balık sofrası kurup burada eğlenmek, kadınların toplanıp çay eşliğinde muhabbet etmeleri rastlanan durumlardır ve bu öğeler filmde de yer almaktadır. Bu bağlamda bahsi geçen unsurları öğrencilerin fark edip etmediklerine ilişkin bulgular Tablo 25’te gösterilmiştir.

Tablo 25. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 9. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Kahvehanede vakit geçirme, nargile, rakı balık sofrası, çay eşliğinde sohbet	O1,O2, O3, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O30, O31, O32, O33, O34	29	85%
Kahvehanede vakit geçirme	O15, O29, O5, O14	4	12%
Soruyu boş bırakanlar	O4	1	3%
Toplam		34	100%

Tablo 25’teki verilerden hareketle öğrencilerin büyük bir kısmının (f=29, %85) filmde Türk kültüründe yer alan boş zamanları değerlendirme ve eğlence unsurlarını fark ettikleri görülmektedir. Kahvehanede vakit geçirme, nargile, rakı balık sofrası, çay eşliğinde sohbet unsurlarını anlatanlara şu öğrenciler örnek olarak verilebilir:

“O22: Kahve haneye gider, nargile, arkadaşlarıyla balık yiyorlar, sohbet etmek.”

“O7: Kahvehane’ye gidiyor, nargile, rakı balığı, sohbet ediyorlar, şarkı söylüyorlar.”

Rakı balık sofrası, nargile keyfi ve çay eşliğinde sohbet Türk kültüründe sosyal yaşam unsuru olarak rastlanan ve filmde yeterli sürede yer alan öğelerdir. Verilerden hareketle filmlerin bu durumları fark ettirmede etkili olduğu düşünülebilir.

Kahvehanede vakit geçirme unsurunu anlatan öğrencilere şunlar örnek verilebilir:

“O29: Kahvehaneye gidiyorlar, nargile.”

“O5: Kahvehaneye gidiyorlar nargile içiyorlar.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 9. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Kahvehanede vakit geçirme, nargile, rakı balık sofrası, çay eşliğinde sohbet	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T19, T20, T23, T21, T24	22	92%
Kahvehanede vakit geçirme	T18, T22	2	8%
Toplam		24	100%

Tablo 26’daki verilerden hareketle öğrencilerin tamamı kahvehanede vakit geçirme durumunu fark ederken çok büyük bir kısmı (f=22, %92) ise bunun yanı sıra rakı balık sofrasında eğlenmek ve sohbet etmek durumlarını da fark etmiştir. Bu duruma bazı öğrenciler, “ T2, T12, T14, T16: Kahveye gitmek, sohbet etmek, rakı balık, nargile içmek.” şeklinde yanıt verdiği görülmüştür. Bu aşamada da filmin bahsi geçen öğeleri fark ettirmede etkili olduğu düşünülmektedir. Sadece kahvehanede vakit geçirme unsurunu anlatan iki öğrenci vardır:

“T18: Kahvehanede buluşmak, nargile, sigara, tütün.”

“T22: Kahvede nargile içmek kola çekmek.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27 9. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Kahvehanede vakit geçirme, nargile, rakı balık sofrası, çay eşliğinde sohbet	85%	92%
Kahvehanede vakit geçirme	12%	8%
Soruyu boş bırakanlar	3%	-
Toplam	100%	100%

Tablo 27 incelendiğinde 9. soruya yönelik elde edilen bulguların her iki uygulamada da benzerlik gösterdiği görülmektedir. Her iki grupta da (C1 85%, B2 92%) bu soruya yönelik verilen yanıtlar büyük oranda olduğu görülmektedir.

“10. Çocuk yetiştirme tarzı olarak keşfettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?”

Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Kültürümüzde çocukları korkutmak ve eğitmek için kulak çekme cezası uygulanır. Erkek çocukları oyuncak silah ile oynamayı sever. Bu unsurların yer aldığı filmde sorulan soru ile öğrencilerin bu durumu fark edip etmedikleri öğrenilmeye çalışılmış, edinilen bulgular Tablo 28’de sunulmuştur.

Tablo 28. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 10. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Kitap, tabanca, kulak çekme unsurlarının yanında erkek adam ağlamaz ifadesi	O2, O21, O24, O17, O15, O25, O9, O30, O7, O23, O1, O10, O18, O28	14	41%
Kitap, tabanca, kulak çekme unsurları	O19, O12, O22, O4, O5, O31, O34, O33, O13, O16, O26, O32, O27, O6, O20, O8, O29, O14	18	53%
Kitap unsuru ve rehber olma	O11	1	3%
Erkek adam ağlamaz	O3	1	3%
Toplam		34	100%

Tablo 28’deki verilerden hareketle öğrencilerin yarıdan fazlasının (f=18, %53) çocuklar için hediye olarak kitap alınması, oyuncak tabanca verilmesini ve ceza unsuru

olarak kulak çekmenin olduğunu fark etmişlerdir. Bunun yanı sıra bir diğer önemli grup ise hem bu durumu hem de erkek çocukları için söylenen ve filmde geçen “erkek adam ağlamaz” ifadesini fark ettikleri görülmüştür. Filmin çocuk yetiştirme ve eğitme olgusuna ait öğeleri fark ettirdiği düşünülmektedir. Kitap, tabanca, kulak çekme unsurlarının yanında erkek adam ağlamaz ifadesini anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“O28: Kitap almak, tabanca vermek, kulak çekmek (ceza), erkek çocuk ağlamamak.”

O21: Kitap alıyorlar. Tabanca veriyorlar. Kulak çekmek. Erkek çocuk ağlamaz diyorlar.”

Kitap, tabanca, kulak çekme unsurlarını anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“O32: Kitap, tabanca, kulak çekmek.”

“O34: Tabanca, kitap, kulak çekmek (ceza olarak).”

Sadece kitap unsuru ve rehber olmayı anlatan tek bir öğrenci vardır: “ O11: Kitap alıyorlar kötülüklerden korumaya çalışıyorlar ona iyi bir hayat sunmaya çalışıyorlar.”

Erkek adam ağlamaz ifadesini anlatan tek bir öğrenci vardır: “O3: Çocuk ağlamaz diyorlar.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 10. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Kitap, tabanca, kulak çekme unsurlarının keşfi	T23, T4, T7, T10, T17, T24, T15, T1, T13, T11, T9, T16, T12, T14, T2	15	64%
Kitap, ve kulak çekme unsurları	T3, T20, T21, T5, T8, T6, T19, T22, T18	9	36%
Toplam		25	100%

Tablo 29'daki bulgulardan hareketle öğrencilerin tamamının (f=24, %100) kitap verme ve ceza olarak kulak çekme unsurlarını fark ettikleri görülürken, yine öğrencilerin büyük bir kısmının (f=15, %64) bunun yanı sıra tabancanın oyuncak olarak da çocuklara verildiğini fark etmiştir. Bu konuda bazı öğrenciler “Kitap, tabanca, kulak çekme unsurlarının keşfine” yönelik şu şekilde yanıt vermiştir: “T23, T4, T7, T10: Kitap, oyuncak silah, kulak çekmek.” Filmin bahsi geçen bu öğeleri fark ettirdikleri düşünülmektedir. Kitap, ve kulak çekme unsurlarını anlatan öğrencilere de şunlar örnek olarak verilebilir:

“T8: Kitap veriyorlar, kulak çekme.”

“T19: Kitap veriyorlar, kulağı çekmek.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe'de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe'de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 30'da sunulmuştur.

Tablo 30 10. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Kitap, tabanca, kulak çekme unsurlarının yanında erkek adam ağlamaz ifadesi	41%	-
Kitap, tabanca, kulak çekme unsurları	53%	64%
Kitap unsuru ve rehber olma	3%	-
Erkek adam ağlamaz	3%	-
Kitap, ve kulak çekme unsurları	-	36%
Toplam	100%	100%

Tablo 30'a bakıldığında 10. soruya yönelik bulgularda her iki uygulama arasında farklılaşma olduğu düşünülebilir. Özellikle C1 uygulamasında erkek adam ağlamaz bulgusuna rastlanırken B2 uygulamasında bu unsuru fark eden öğrenci olmamıştır. Diğer unsurların fark edilme durumları her iki uygulamada da görülmektedir.

“11. Sadık ve Hüseyin Ağa’nın bakkalla olan diyalogunu hatırlayınız. Bu sahnelerden hareketle esnafa veya çalışan kişilere söylenen kalıp ifadeler nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Türk kürk kültüründe esnafa veya çalışanlara iyi dilek temennisi olarak kolay gelsin, hayırlı işler gibi kalıp ifadeler kullanılır. Bu sorudan hareketle de öğrencilerin filmde yer alan kalıp sözleri fark edip etmedikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 11. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Hayırlı işler, kolay gelsin	O2, O3, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O15, O16, O17, O18, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O34	29	85%
Kolay gelsin	O14, O1	2	6%
Hayırlı işler, kolay gelsin, iyi günler	O33, O19	2	6%
Hayırlı işler	O4	1	3%
Toplam		34	100%

Tablo 31’den hareketle öğrencilerin büyük bir kısmının (f=29, %85) “hayırlı işler, kolay gelsin” kalıp ifadelerini fark ettikleri görülmüştür. 2 öğrenci (f=6) de buna ek olarak iyi günler ifadesini de yanıt olarak yazmıştır. Kalıp ifadelerle ilgili geçersiz yanıt olmaması bu durumun film aracılığıyla fark ettirildiği düşünülebilir. Hayırlı işler, kolay gelsin unsurlarını anlatanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

“O2: Hayırlı işler, kolay gelsin kalıp ifadeleri söyleniyor.”

“O3: Hayırlı işler, kolay gelsin.”

Kolay gelsin unsurunu anlatanlar için şunlar örnek olarak verilebilir:

“O1: Kolay gelsin.”

“O14: Kolay gelsin.”

Hayırlı işler, kolay gelsin, iyi günler unsurlarını anlatanlar için şunlar örnek olarak verilebilir:

“O19: İyi günler, hayırlı işler, kolay gelsin.”

“O33: İyi günler, hayırlı işler, kolay gelsin abi.”

Hayırlı işler unsurunu anlatan tek öğrenci şunu yazmıştır:

“O4: Hayırlı işler.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 32’de sunulmuştur.

Tablo 32. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 11. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Hayırlı işler, kolay gelsin	T24, T20, T21, T5, T6, T19, T14, T12, T16, T2, T9, T11, T13, T1, T17, T10, T7, T4	18	75%
Kolay gelsin	T3, T23, T15, T22	4	17%
Kolay gelsin, iyi günler	T18	1	4%
Hayırlı işler	T8	1	4%
Toplam		24	100%

Tablo 32’den hareketle öğrencilerin büyük bir kısmının (f=18, %75) filmde geçen kalıp ifadeleri fark ettikleri görülmüştür. Filmin bu uygulamada kalıp sözleri fark ettirmede etkili olduğu düşünülebilir. Hayırlı işler, kolay gelsin unsurlarını anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“T19: Kolay gelsin, sağ ol, hayırlı işler.”

“T16: Kolay gelsin, hayırlı işler.”

Kolay gelsin unsurunu anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“T15, T23: Kolay gelsin.”

“Kolay gelsin, iyi günler” unsurunu ve “Hayırlı işler” unsurunu birer öğrenci anlatmıştır:

“T18: Kolay gelsin, iyi günler.”

“T8: Hayırlı işler.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 33’te sunulmuştur.

Tablo 33 11. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Hayırlı işler, kolay gelsin	85%	75%
Kolay gelsin	6%	17%
Hayırlı işler, kolay gelsin, iyi günler	6%	-
Hayırlı işler	3%	4%
Kolay gelsin, iyi günler	-	4%
Toplam	100%	100%

Tablo 33 incelendiğinde her iki uygulamada da öğrencilerin büyük çoğunluğunun benzer yanıt verdiği düşünülebilir.

“12. Babaanne/dede-torun ilişkisi bağlamında keşfettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Dedeler veya anneanne/babaanneler kendi evlatlarına göre torunlarına daha yakın davranmaktadır. Onlarla oyun oynamakta, hediyeler alıp eğlenceli vakit geçirmeye çalışırlar. Bu kültürel olgu filmimizde de yer almaktadır. Bu soruyla öğrencilerin bu durumu fark edip etmedikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablo 34’te elde edilen bilgiler sunulmuştur.

Tablo 34. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 12. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Torunla ilişkiler güzeldir, iyidir	O1, O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O30, O31, O32, O33, O34	32	97%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	O29	1	3%
Toplam		34	100%

Tablo 34'teki verilerden hareketle öğrencilerin büyük bir kısmı (f=32,%94) büyüklerin torunla olan ilişkisi için iyi veya güzeldir demişlerdir. Bir öğrenci ise daha ayrıntılı bir yanıt vermiştir: "O19: Çocuğu kucaklıyorlar, öpüyorlar, sohbet ediyorlar, kibar davranıyorlar." Soruyu sadece bir öğrencinin yanıtsız bırakmasından hareketle filmlerin torunlara karşı olan ilgiyi fark ettirdiği söylenebilir. Torunla ilişkiler güzeldir, iyidir unsurunu anlatanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

"O11: Dede torun ilişkisi iyidir ve günden güne daha iyi oluyor."

"O31: Dede torun ilişkisi çok iyidir."

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 35'te sunulmuştur.

Tablo 35. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 12. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Büyükler torunları çok sever	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T23, T21, T24	20	83%
Büyükler torunları çok sever ve hediye alır	T12, T14, T22	3	13%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	T13	1	4%
Toplam		24	100%

Tablo 35'ten hareketle öğrencilerin büyük çoğunluğu (f=20, %83) büyüklerin torunları çok sevdiğini ifade etmiştir. Buna ek olarak 3 öğrenci (%13) de büyüklerin

hediye almasını da belirtmişlerdir. Büyükler torunları çok sever ve hediye alır unsurunu anlatan öğrenciler, “T12: Dede torununu çok seviyor, ona hediyeler verdi. T14: Dede torununu çok sever ona hediyeler aldı. T22: Beraber denize gidiyorlar, kitap okuyorlar.” şeklinde yanıtlar vermiştir. Öğrencilerin film sayesinde toruna karşı olan ilgiyi fark ettikleri düşünülebilir. “Büyükler torunları çok sever” unsurunu anlatan öğrencilere de şunlar örnek olarak verilebilir: “T19 ve T11: Dedeler torunlarını çok seviyor.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 36’da sunulmuştur.

Tablo 36 12. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Torunla ilişkiler güzeldir, iyidir	97%	83%
Büyükler torunları çok sever ve hediye alır	-	13%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	3%	4%
Toplam	100%	100%

Tablo 36 incelendiğinde her iki uygulamadan da benzer sonuçların elde edildiği düşünülebilir. B2 uygulamasında çok küçük bir grup torunlara hediye alma bulgusundan da bahsettiği görülmektedir.

“13. Şehrin spor kültürü olarak keşfettiğiniz unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Türkiye’de spora özellikle de futbola olan ilgi yoğundur. Neredeyse her şehrin bir futbol takımı vardır ve bu takım önemli başarılar elde ettiğinde takımın büyükçe bir bayrağı o şehrin meydanına asılır. Filmde de bu duruma yönelik bir örnek mevcuttur. Sorulan soru ile öğrencilerin bu durumu fark edip etmedikleri tespit edilmeye

çalışılmıştır. Sorulan soruya verilen yanıtlardan elde edilen bilgiler Tablo 37’de sunulmuştur.

Tablo 37. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 13. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Futbol/takım bayrağı	O1, O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O26, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	32	94%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	O27, O25	2	6%
Toplam		34	100%

Tablo 37’deki bilgilerden hareketle öğrencilerin neredeyse tamamı (f=32, %94) şehrin meydanına o şehrin takımının bayrağının asıldığını filmde hareketle fark etmiştir. 2 öğrenci (%6) ise soruyu yanıtsız bırakmıştır. Bu uygulamada filmin spor kültürüne ait öğeyi fark ettirdiği düşünülebilir. Futbol/takım bayrağı unsurunu anlatanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

“O16: Futbol takım bayrağı.”

“O2: Futbol bir takımın bayrağı.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 38’de sunulmuştur.

Tablo 38. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 13. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Futbol/takım bayrağı	T1, T2, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T22, T21, T24	22	92%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	T3, T23	2	8%
Toplam		24	100%

Tablo 38’den hareketle öğrencilerin büyük bir kısmı (f=22, %92) şehrin meydanına takım bayrağının asılması durumunu fark etmişlerdir. Sadece 2 öğrencinin

(%8) soruyu yanıtsız bırakması filmin spor kültürüne ait ögeyi fark ettirdiği söylenebilir.

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 39’da sunulmuştur.

Tablo 39 13. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Futbol/takım bayrağı	94%	92%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	6%	8%
Toplam	100%	100%

Tablo 39 incelendiğinde 13. soruya yönelik beklenen yanıtların her iki uygulamada da elde edildiği, soruyu yanıtsız bırakanların oranının da hemen hemen yakın olduğu görülmektedir.

“14. Sadık’ın hasta olduğu sahnelerden hareketle Türk kültüründe hastaya verilen önem nedir?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Hastayı ziyaret etmek, bu ziyarette elinin boş olmaması, varsa küslüklerin bu vesile ile sonlandırılması filmde yer alan kültürel unsurlardır. Bu öğelerin fark edilip edilmediğini tespit etmek amacıyla sorulan soruda elde edilen veriler Tablo 40’da sunulmuştur.

Tablo 40. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 14. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Hasta ziyareti, geçmiş olsun demek	O1, O2, O3, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	31	91%
Hasta ziyareti	O5, O16	2	6%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	O4	1	3%
Toplam		34	100%

Tablo 40'tan hareketle bu soruya öğrencilerin büyük bir kısmı (f=31, %91) hastanın ziyaret edilip geçmiş olsun dileklerinin sunulduğundan bahsetmiştir. Filmin verilerden hareketle hastaya verilen önemi fark ettirdiği söylenebilir. Hasta ziyareti, geçmiş olsun demek unsurunu anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“O24: Hasta ziyareti, çorba içirilir. Geçmiş olsun denir. Moral verilir.”

“O23: Hasta ziyaret edilir. Geçmiş olsun denir. Ona destek verilir.”

Hasta ziyareti unsuruna örnek olan öğrenciler şunları yazmıştır:

“O5: Hasta ziyaret edilir.”

“O16: Hasta ziyareti.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 41’de sunulmuştur.

Tablo 41. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 14. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Hasta ziyareti	T23, T19, T16, T15, T4, T7, T17, T5, T21, T20, T22, T13, T18, T24	14	58%
Hasta ziyareti ve küslerin barışması	T1, T3, T10, T2, T9, T11, T6, T8, T12, T14	10	42%
Toplam		24	100%

Tablo 41’den hareketle öğrencilerin tamamı hasta ziyareti durumunu fark ederken buna ek olarak bir kısmı (f=10, %42) ise küslerin barışması ifadesini de belirtmişlerdir. Filmin hastaya verilen önem konusunda farkındalık oluşturduğu söylenebilir. Hasta ziyareti unsurunu anlatanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

“T7: Ziyaret etmek, çorba içiyorlar.”

“T19: Ziyaret etmeli, çorba götürmeli.”

Hasta ziyareti ve küslerin barışması unsurlarını anlatanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

“T14: Hastayı ziyaret etmek, çorba içirmek, küsler barışır.”

“T9: Ziyaret etmek, yemek getiriyorlar, küsler barışır.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 42’de sunulmuştur.

Tablo 42 14. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Hasta ziyareti, geçmiş olsun demek	91%	-
Hasta ziyareti	6%	58%
Hasta ziyareti, küslerin barışması	-	42%
Soruyu yanıtsız bırakanlar	3%	3%
Toplam	100%	100%

Tablo 42 incelendiğinde her iki uygulamadan elde edilen verilerin oransal olarak farklı dağılım gösterdiği söylenebilir. Geçmiş olsun unsuru B2 uygulamasında görülmezken, küslerin barışması durumu C1 uygulamasında görülmemektedir.

“15. Sadık’ın cenazesi ve Hüseyin Ağa’nın üzüntüsünden yola çıkarak Türk kültüründe kötü günlerde sergilenen davranışlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Cenaze olduğu zaman eş, dost, akraba bu kötü günde bir araya gelir. Baba ölen evladı için ağıt yakar. Filmde yer alan bu kültürel öğeler sorulan soru ile filmi izleyen öğrenciler tarafından fark edilip edilmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 43’te sunulmuştur.

Tablo 43. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 15. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Yas tutmak, ağıt yakmak	O1, O2, O3, O4, O5, O6, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	32	94%
Ağıt yakmak	O7, O23	2	6%
Toplam		34	100%

Tablo 43 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının (f=32, %94) cenaze evinde yas tutulup ağıt yakıldığını fark ettikleri görülmüştür. Yas tutmak, ağıt yakmak unsurlarını anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“O10: Yas tutmak, ağıt yakmak, üzülmek, çocuklara iyi bir şekilde anlatmak.”

“O24: Yas tutmak. Ağıt yakmak. Ağlamak.”

Filmde en çarpıcı sahnelerden birisi ise ağıt yakmanın olduğu kısımdır. Tüm öğrencilerin kötü günlerde ağıt yakmak olgusunu fark etmede filmin etkili olduğu düşünülebilir.

Sadece “Ağıt yakmak” unsurunu anlatan öğrenciler iki kişidir:

“O7: Ağıt yakmak.”

“O23: Ağıt yakmak.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 44’te sunulmuştur.

Tablo 44. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 15. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Yas tutmak, ağıt yakmak	T1, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T17, T18, T20, T22, T23, T21, T24	21	88%
Ağıt yakmak	T2, T16, T19	3	13%
Toplam		24	100%

Tablo 44 incelendiğinde öğrencilerin büyük bir kısmının (f=21, %88) yas tutmak ve ağıt yakmak durumlarını fark ettikleri görülmüştür. Filmin ağıt yakmak ögesini fark ettirdiği düşünülebilir. Yas tutmak, ağıt yakmak unsurunu anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir: “T18: Yas tutuyorlar, ağlıyor, ağıt yapıyorlar. T1, T3, T4, T5: yas tutmak, ağıt yakmak.” Ağıt yakmak unsurunu anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir: “T19 ve T16: Ağıt yakmak.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 45’te sunulmuştur.

Tablo 45 15. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Yas tutmak, ağıt yakmak	94%	88%
Ağıt yakmak	6%	13%
Toplam	100%	100%

Tablo 45 incelendiğinde 15. soruya yönelik elde edilen bulguların her iki uygulamada da benzer olduğu söylenebilir. Her iki uygulamada da soruyu yanıtsız bırakan veya geçersiz yanıt veren öğrenci bulunmamaktadır.

“16. Sadık’ın yıllar sonra geldiğinde yapılan karşılama, okulun ilk gününde çocukların hazırlanışı gibi sahneleri hatırlayınız. Türk kültüründe özel günlerin önemi nedir?” Sorusuna İlişkin Bulgular

1. C1 Uygulaması

Özel günlerde veya misafir geleceğinde herkes kılığına kıyafetine dikkat eder, özen gösterir. Çocuklar özenle giydirilir. Bu soruyla birlikte filmde yer alan bu durumun fark edilip edilmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 46’da gösterilmiştir.

Tablo 46. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 16. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Özel olarak hazırlanma	O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	33	97%
Bilmiyorum	O1	1	3%
Toplam		34	100%

Tablo 46 incelendiğinde neredeyse öğrencilerin tamamının (f=33, %97) filmde yer alan özel günler için hazırlanma durumunu fark ettikleri görülmektedir. Bu konuda bazı öğrencilerin ifadeleri şu şekildedir: “O7: Saçlar düzenleniyorlar, özenle hazırladır, fotoğraf çekilir, para verilir. O20: Özenle hazırladılar, mendil verilir, para verilir, kıyafetler düzenlenir. O17: Çocuklara özel hazırlık giyim konusunda. Fotoğraf çekilir. Para verilir. O10: Özel kıyafetler, fotoğraf çekilme. Saçları tarıyorlar, hediyeler veriliyor.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 47’de sunulmuştur.

Tablo 47. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 16. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Özel olarak hazırlanma	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T22, T23, T21, T24	24	100%
Toplam		24	100%

Tablo 47’deki veriler incelendiğinde öğrencilerin tamamının (f=24, %100) özel günlerde yapılan hazırlıkları filmde hareketle fark ettikleri görülmüştür. Bu konuda bazı öğrenciler, “T18: Güzel kıyafetler giyiyorlar, saçlar taranır, büyük sofraya hazırlıyorlar, hepsi gülüyor. T12: Güzel kıyafetler, güzel saç, güzel ayakkabı.” şeklinde yanıt vermişlerdir. Bulgulardan hareketle filmin özel günlerde yapılan hazırlıkları fark ettirmede etkili olduğu düşünülebilir.

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 48’de sunulmuştur.

Tablo 48 16. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Özel olarak hazırlanma	100%	100%
Toplam	100%	100%

Tablo 48 incelendiğinde 16. soruya yönelik elde edilen bulguların her iki uygulamada da tamamen benzerlik gösterdiği söylenebilir. Hem C1 hem de B2 uygulamasında öğrencilerin aynı oranda soruya yanıt verdiği görülmektedir.

“17. Söz verme, yemin etme anlamında gördüğünüz kültürel unsur nedir?”

Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Kur’an’ın yeri kültürümüzde çok ayrıdır. Kur’an’a el basma Türk kültüründe yemin etme anlamına gelir. Yapılacak işe ciddiyet katar. Bu soruyla birlikte Kur’an’a el basmak kalıp ifadesinin fark edilip edilmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 49’da gösterilmiştir.

Tablo 49. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 17. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Kur'an'a el basmak	O1, O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	34	100%
Toplam		34	100%

Tablo 49'daki verilerden hareketle öğrencilerin tamamının (f=34, %100) “Kur'an'a el basmak” ifadesini fark ettikleri görülmüştür. Bu veriden hareketle filmin “Kur'an'a el basmak” kalıbını fark ettirdiği düşünülebilir. Kur'an'a el basmak unsurunu anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“O1: Kurana el basmak.”

“O22: Kuran'a el basmak.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 50'de sunulmuştur.

Tablo 50. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 17. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Kur'an'a el basmak	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T22, T23, T21, T24	24	100%
Toplam		24	100%

Tablo 50'den hareketle öğrencilerin tamamının (f=34, %100) Kur'an'a el basmak kalıp yargısını fark ettikleri görülmektedir. Verilerden hareketle Türk kültüründe önemli bir yeri olan “Kur'an'a el basmak” kalıp sözünün film aracılığıyla öğrencilere fark ettirildiği düşünülmektedir. Kur'an'a el basmak unsurunu anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir: “T19 ve T11: Kuran'a el basmak.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe'de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe'de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 51'de sunulmuştur.

Tablo 51 17. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Kur'an'a el basmak	100%	100%
Toplam	100%	100%

Tablo 51 incelendiğinde 17. soruya yönelik elde edilen bulguların birbirine benzerlik gösterdiği söylenebilir. Her iki uygulamada da elde edilen bulguların oranı 100% olarak görülmektedir.

“18. Sadık ve Hüseyin Ağa’nın tartışmalarından hareketle filmde kuşak çatışmasına yönelik fark ettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Babaların kendi evlatlarına davranış farklılığı; baba ve oğlun meslek görüşlerindeki farklılık, baba ve oğlun hayata bakış açılarındaki farklılık vardır. Bu soruyla birlikte bu olguların fark edilip edilmediği tespit edilmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler Tablo 52’de sunulmuştur.

Tablo 52. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 18. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Kuşak çatışması	O2, O3, O6, O7, O8, O10, O11, O12, O13, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	28	82%
Geçersiz yanıtlar	O1, O4, O14, O22	4	12%
Küslük	O5, O9	2	6%
Toplam		34	100%

Tablo 52’den hareketle öğrencilerin büyük bir kısmının (f=28, %82) filmde geçen kuşak çatışmasını fark ettikleri görülmüştür. Kuşak çatışmasını anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“O17: Sadık ve onun babası, Sadık gazeteci olmak istedi ama babası mühendis olmak istedi. Farklı bakış açısı vardı.”

O31: Sadık ve babası çünkü babası ziraat mühendisliği olmasını istedi ama Sadık gazetecilik yapmak istedi.”

O21: Sadık ve babası arasında vardır; küslük, farklı bakış açısı, farklı şeylere değer vermek.”

Filmin kuşaklar arasında yaşanan görüş ayrılıkları ve bunun getirmiş olduğu problemleri fark ettirmede etkili olduğu düşünülebilir.

Sadece küslük unsurunu anlatan öğrencilere şunlar örnek olarak verilebilir:

“O5: Selam vermemek, küslük.”

“O9: Kelime konuşamamak, sınırlılık.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 53’te sunulmuştur.

Tablo 53. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 18. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Kuşak çatışması	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T22, T23, T21, T24	24	100%
Toplam		24	100%

Tablo 53’ten hareketle öğrencilerin tamamının (f=24, %100) kuşak çatışmasını fark ettikleri görülmüştür. Bazı öğrencilerin yanıtları şu şekildedir: “T19: Baba başka oğul başka mesleği istiyor. T14: Baba başka oğul başka meslek istemek, düşünceleri farklı.” Bulgulardan hareketle öğrencilerin film aracılığıyla kuşak çatışmasını fark ettikleri düşünülebilir.

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçede yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 54’te sunulmuştur.

Tablo 54. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 18. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Konuşma farklıdır yazanlar	100%	100%
Toplam	100%	100%

Tablo 54’e bakıldığında her iki uygulamanın sonuçlarının hemen hemen aynı olduğu hem C1 hem de B2 uygulamasında 100%’lük bir oran olduğu görülmektedir.

“19. Filmde olaylar Ege’de yaşanmaktadır. Film boyunca bu bölgenin ağız özellikleri Türkçeye nasıl yansımıştır? Örneklerle açıklayınız.” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde standart Türkçe hedeflenir ancak dışarıda özellikle bölgesel bazda standart Türkçe yerine günlük hayatta yöresel ağız kullanılır. Öğrencilerin böyle konuşmaları istenmez ancak yöresel ağız farklılıklarıyla da tanışmış olmaları faydalarına olacaktır. Bu sorudan hareketle öğrencilerin filmdeki yöresel ağız özelliklerini fark edip edemedikleri tespit edilmeye çalışılmıştır. Tablo 55’te elde edilen veriler sunulmuştur.

Tablo 55. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 19. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Konuşma farklıdır yazanlar	O1, O2, O3, O4, O5, O6, O7, O8, O9, O10, O11, O12, O13, O14, O15, O16, O17, O18, O19, O20, O21, O22, O23, O24, O25, O26, O27, O28, O29, O30, O31, O32, O33, O34	34	100%
Toplam		34	100%

Tablo 55’e bakıldığında öğrencilerin tamamının (f=34, %100) konuşma farklılığını fark ettikleri görülmüştür. Ancak hiçbir öğrenci bu duruma örnek verememiştir. Bu duruma bazı öğrenciler: “O31: Ege’de konuşma telaffuzu farklıdır.

O1: Ege’de konuşma çok farklı. Samsun daha iyi açıkçası.” yazdıkları görülmüştür. Bulgulardan hareketle öğrencilerin yöresel ağız farklılıklarını fark ettikleri ancak bu durumu detaylı bir biçimde örnek vererek açıklayamamaları, filmin yöresel ağız farklılıklarını fark ettirmede etkili ancak bunu yazıya dökme noktasında etkili olmadığı düşünülebilir.

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 56’da sunulmuştur.

Tablo 56. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 19. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Konuşma farklıdır yazanlar	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T22, T23, T21, T24	24	100%
Toplam		24	100%

Tablo 56 incelendiğinde öğrencilerin tamamının (f=24, %100) konuşma dili farklıdır yazdığı görülmüştür. Öğrencilerin ifadeleri genel olarak konuşmanın biraz farklı olduğunu kitaptaki gibi olmadığı şeklindedir. Filmin yöresel ağız farklılıklarını fark ettirdiği düşünülebilir. Konuşma farklıdır yazanlara örnek olarak şunlar verilebilir:

“T19: Konuşma dili biraz farklıdır, kitaplardaki gibi değildir.”

“T5: Konuşmak dili biraz farklı aynı değil yani.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçede yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçede yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 57’de sunulmuştur.

Tablo 57 19. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Konuşma farklıdır yazanlar	100%	100%
Toplam	100%	100%

Tablo 57 incelendiğinde hem C1 hem de B2 uygulamasında hemen hemen aynı sonuca ulaşıldığını söylemek mümkündür. Bu iki uygulamada da 19. soruya yönelik 100%’lük bir cevaplama oranı görülmektedir.

“20. Nuran ile Hüseyin Ağa’nın kılık kıyafetinden yola çıkarak Ege bölgesindeki giyim kültürü hakkında yazınız.” Sorusuna Yönelik Bulgular

1. C1 Uygulaması

Filmde kadınların yazma kullandığı, ellere kına yakma durumu, kadınların altın bileziklerini gösteriş amacıyla takmaları, şalvar giymeleri, erkeklerin bıyık bırakmaları, kasket takmaları gibi olgular mevcuttur. Sorulan soru ile öğrencilerin bu durumları fark edip etmedikleri amaçlanmıştır. Elde edilen bilgiler Tablo 58’de sunulmuştur.

Tablo 58. OMÜ Türkçe Öğrencilerinin 20. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Erkek ve kadınlar hakkında yazanlar	O30, O20, O2, O34, O26, O32, O28, O18, O29, O19, O27, O16, O25, O21, O8, O13, O23, O24, O17, O10, O11	21	62%
Sadece erkekler hakkında yazanlar	O14, O22, O9, O12, O15, O33, O7	7	21%
Sadece kadınlar hakkında yazanlar	O31, O4, O5, O6	4	12%
Geçersiz yanıtlar	O1, O3	2	6%
Toplam		34	100%

Tablo 58’e bakıldığında öğrencilerin önemli bir kısmı (f=21, %62) giyim kültürüyle ilgili öğeleri fark edip bu şekilde yanıt verdikleri görülmüştür: Erkek ve kadınlar hakkında yazanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

“O11: Erkekler yelek giyiyorlar kadınlar ise eşarp takıyorlar. Kadınlar takı takıyorlar, erkekler yelek gömlek giyiyorlar.”

“O18: Erkekler şapka kasket giyiyorlarmış kadınlar altın giyiyorlarmış.”

“O17: Erkekler yelek giyiyorlar, çizme ve kasket. Kadınlar eşarp takıyorlar.”

Bulgulardan hareketle öğrencilerin giyim kültürüne ait öğeleri fark ettikleri düşünülebilir.

Sadece erkekler hakkında yazanlara şunlar örnek olarak verilebilir:

“O14: Erkekler yelek giyiyorlar.”

“O9: Erkekler yelek giyiyorlar, kasket.”

Sadece kadınlar hakkında yazanlara şunlar örnek olarak verilebilir.:

“O5: Eşarp takılıyor, etek takılıyor.”

“O6: Eşarp takıyorlar, altın giyiyorlar.”

2. B2 Uygulaması

2. uygulama sonucunda öğrencilerin verdikleri yanıtlardan hareketle etkinlikten elde edilen veriler Tablo 59’da sunulmuştur.

Tablo 59. Tokat GOP Türkçe Öğrencilerinin 20. Soruya Verdikleri Yanıtlar

Bulgular	Katılımcılar	F	%
Erkek ve kadınlar hakkında yazanlar	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T7, T8, T9, T10, T11, T12, T13, T14, T15, T16, T17, T18, T19, T20, T22, T23, T21, T24	24	100%
Toplam		24	100%

Tablo 59 incelendiğinde öğrencilerin tamamının (f=24, %100) hem erkek hem de kadınların giyim kültürüne dair unsurları fark ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin verdikleri yanıtlar, “Yelek, şapka; etek yazma” şeklinde ortak ifade edilebilir. Bulgulardan hareketle filmin giyim kültürüne dair öğeleri fark ettirdiği düşünülebilir. Erkek ve kadınlar hakkında yazanlara örnek olarak şunlar verilebilir:

“T7: Şapka, şalvar, etek, yelek, yazma.”

“T12: Yelek, şapka, etek, yazma giyiyorlar.”

3. C1 ve B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

OMÜ Türkçe’de yapılan C1 uygulaması ile Tokat GOP Türkçe’de yapılan B2 uygulamasından elde edilen veriler Tablo 60’da sunulmuştur.

Tablo 60 20. Soruya Yönelik C1 ile B2 Uygulamalarının Karşılaştırılması

Bulgular	C1 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı	B2 Uygulamasında bu soruya yanıt veren öğrenci oranı
Erkek ve kadınlar hakkında yazanlar	62%	100%
Sadece erkekler hakkında yazanlar	21%	-
Sadece kadınlar hakkında yazanlar	12%	-
Geçersiz yanıtlar	6%	-
Toplam	100%	100%

Tablo 60 incelendiğinde 20. soruya yönelik verilen yanıtların farklı dağılım gösterdiği söylenebilir. C1 uygulamasında farklı bulgulara yönelik bir dağılım söz konusu iken B2 uygulamasında bulgular tek bir başlıkta toplanmıştır.

Film Etkinliği Gözlem Formlarının Değerlendirilmesi

Aşağıda şekil 2’de C1 uygulaması esnasında tutulan “Film Etkinliği Gözlem Formu” gösterilmiştir.

Etkinlik Yeri ve Tarihi: OMÜ TÜRKÇE - 17.06.2022

Seviye Grubu: C1

Film Etkinliği Gözlem Formu			
	Evet	Hayır	Kısmen
İzleme esnasında öğrencilerin anlamadığı kelime veya kavramlar oldu mu?		X	
Öğrenciler filmi izlerken anlamını bilmediği kelimeler için öğretmenlere veya sözlüğe başvurdular mı?		X	
Öğrenciler için filmde anlaşılmayan veya karmaşık gelen yerler oldu mu? Bu duruma yönelik tepkiler alındı mı?		X	
Filmin öğrenciler için ilgi çekici miydi?	X		
Film öğrenciler için açık ve anlaşılır bir düzeyde mi?	X		
İzleme esnasında sınıfı terk eden ve etkinliğe katılmayan öğrenci oldu mu?		X	
İzleme bittikten sonra öğrencilerin filme olan tavırları olumlu muydu?	X		
Filmden sonra etkinliğe katılmak istemeyen öğrenci oldu mu?		X	
Öğrenciler etkinlikleri dikkatlerini vererek gerçekçi bir biçimde mi yanıtladı?	X		

Notlar: Uygulama 4 ders sürmüştür. 34 öğrenci katılmıştır.

Şekil 2 C1 Uygulaması Gözlem Formu

Şekil 2’deki “İzleme esnasında öğrencilerin anlamadığı kelime veya kavramlar oldu mu?” ve “Öğrenciler filmi izlerken anlamını bilmediği kelimeler için öğretmenlere veya sözlüğe başvurdular mı?” sorularına verilen hayır yanıtlarından hareketle öğrencilerin genel olarak filmi anlamakta sorun yaşamadıkları düşünülebilir. “Öğrenciler için filmde anlaşılmayan veya karmaşık gelen yerler oldu mu? Bu duruma yönelik tepkiler alındı mı?” sorusuna verilen hayır yanıtından hareketle filmin öğrenciler için zor ve karmaşık bir yapıda olmadığı söylenebilir. “Film öğrenciler için ilgi çekici miydi?” sorusuna verilen evet yanıtından hareketle filmin sıkıcı olmadığı düşünülebilir. “Film öğrenciler için açık ve anlaşılır düzeyde miydi?” sorusuna verilen evet yanıtından hareketle filmin öğrenciler için anlaşılır olduğu söylenebilir. “İzleme esnasında sınıfı terk eden ve etkinliğe katılmayan oldu mu?” sorusuna verilen hayır yanıtından hareketle filmin sıkıcı olmadığı düşünülebilir. “İzleme bittikten sonra öğrencilerin tavırları olumlu muydu?” sorusuna verilen evet yanıtından hareketle filmin öğrenciler için beğenildiği söylenebilir. “Film bittikten sonra etkinliğe katılmak istemeyen oldu mu?” sorusuna verilen hayır yanıtından hareketle uygulamanın öğrenciler için sıkıcı olmadığı düşünülebilir. “Öğrenciler etkinlikleri dikkatlerini vererek gerçekçi bir biçimde mi yanıtladı?” sorusuna verilen evet yanıtından hareketle uygulamanın ciddi bir biçimde tamamlandığı ifade edilebilir.

Aşağıda şekil 3’te B2 uygulaması esnasında tutulan “Film Etkinliği Gözlem Formu” gösterilmiştir.

Etkinlik Yeri ve Tarihi: Tokat GÖP TÜRKİYE - 29.06.2022

Seviye Grubu: B2

Film Etkinliği Gözlem Formu			
	Evet	Hayır	Kısmen
İzleme esnasında öğrencilerin anlamadığı kelime veya kavramlar oldu mu?		X	
Öğrenciler filmi izlerken anlamını bilmediği kelimeler için öğretmenlere veya sözlüğe başvurdular mı?		X	
Öğrenciler için filmde anlaşılmayan veya karmaşık gelen yerler oldu mu? Bu duruma yönelik tepkiler alındı mı?		X	
Filmin öğrenciler için ilgi çekici miydi?	X		
Film öğrenciler için açık ve anlaşılır bir düzeyde mi?	X		
İzleme esnasında sınıfı terk eden ve etkinliğe katılmayan öğrenci oldu mu?		X	
İzleme bittikten sonra öğrencilerin filme olan tavırları olumlu muydu?	X		
Filmden sonra etkinliğe katılmak istemeyen öğrenci oldu mu?		X	
Öğrenciler etkinlikleri dikkatlerini vererek gerçekçi bir biçimde mi yanıtladı?	X		

Notlar: Uygulama 4 ders sürmüştür. 24 öğrenci katılmıştır.

Şekil 3 B2 Uygulaması Gözlem Formu

Şekil 3'e bakıldığında Şekil 2 ile aynı sonuca ulaşıldığı söylenebilir. Şekil 2 ve Şekil 3'e bakıldığında gerek C1 seviyesindeki uygulamada gerekse B2 seviyesindeki uygulamada herhangi bir sorun yaşanmadan uygulamaların yapıldığı söylenebilir. Öğrenciler için filmin ilgi çekici olduğu, etkinliği gerçekçi ve ciddi bir biçimde tamamladıkları ifade edilebilir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Filmlerin hem kültür aktarımı hem de dil beceri alanlarında etkili olduğunu gösteren birçok çalışma mevcuttur. Delen (2016) yabancılara Türkçe öğretiminde filmlerin kullanımı konusunda yapmış olduğu çalışmada “Selvi Boylum Al Yazmalım” film örneğini kültür aktarımı çerçevesinde incelemiştir. Filmin evlilik, düğün, kadın erkek ilişkileri, kalıp sözler, komşuluk ilişkileri ve mahalle kültürü, dış görünüş gibi unsurları barındırdığını; yapılan film etkinliğiyle öğrencilerin bu durumları fark edip etmediklerini tespit etmeye çalıştığını ve elde edilen veriler ışığında filmlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde bir kültür aktarım aracı olarak faydalı bir araç olduğunu ifade etmektedir. İşcan (2016) yapmış olduğu çalışmada filmlerin dil beceri alanlarından okuma becerisini geliştirmede kullanıldığında etkili bir görsel işitsel materyal olduğunu ifade ederken filmlerin dil öğretimi alanında ülkemizde yapılan çalışmaların yeterli seviyede olmadığını oysaki yabancı ülkelerde bu konuya bir hayli önem verildiğini ifade etmektedir. İşcan (2017) bir diğer çalışmasında dil öğretiminde kültür aktarımının da önemli bir yer tuttuğunu, bunu sağlamanın da en kolay yollarından birinin filmler olduğunu ifade etmiş ve film seçiminin önemine de dikkat çekmiştir. İşcan ve Karagöz (2016) yapmış olduğu çalışmada filmlerin konuşma becerisi kazandırmada etkili olduğunu ortaya koyarken aynı zamanda bu alanda kullanılabilecek etkinlik örnekleri de sunmuşlardır. Yılmaz ve Diril (2015) yapmış olduğu çalışmada filmlerin kültür aktarımı açısından etkili olmasının yanı sıra dilin doğal halini de yansıttığı için etkili bir kaynak olduğunu ancak film kullanımının ve bunun üzerine yapılmış çalışmaların yeterli seviyede olmadığını ifade etmiştir. Yılmaz ve Ertürk Şenden (2015) yapmış oldukları çalışmada özenle seçilmiş bir filmin kalıp sözleri öğrencilere kazandırmada çok etkili olduğunu ifade etmişler ve araştırmacıların seçmiş oldukları “Babam ve Oğlum” filminin Türk motiflerini yansıtan önemli bir kaynak olduğunu belirtmişlerdir. İşcan ve Yassıtaş (2019) Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde farklı öğretim alanlarında filmlerin kullanımına yönelik yapmış oldukları çalışmada filmlerin; dinleme öğretimi, konuşma öğretimi, okuma öğretimi, yazma öğretimi, dil bilgisi öğretimi, kelime öğretimi ve kültür öğretiminde etkili bir materyal olduğunu ifade etmektedir. Ünlüer Arabacı (2015) yapmış olduğu çalışmada kısa ve uzun süreli filmlerin eğitim öğretimde kullanılmasının öğrencilerin ilgi ve motivasyonunu artıracaklarını, filmlerin Türkçeyi

öğrenmeyi kolaylaştırırken öğrenilenleri somutlaştırdığını, kültür aktarımı açısından da filmlerin etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Gülseven (2014) yapmış olduğu çalışmada filmlerin her seviyedeki öğrenciler için kullanılabileceğini, filmlerin dört dil becerisinin yanında dil bilgisi öğretimi ve kelime öğretiminde de etkili bir metot olduğunu ifade etmektedir. Yılmaz Atagül (2016) yabancı dil olarak Türkçe deyim ve atasözlerinin öğretiminde filmlerin etkisini araştırmıştır. Elde ettiği verilerden hareketle filmlerin deyim ve atasözlerinin öğretiminde anlamlı bir fark oluşturduğunu söylemektedir. Özdemir (2021) yapmış olduğu çalışmada yabancılara Türkçe öğretimi alanında filmlerinin kullanımının başarıyı artıracaklarını ifade ederken elde ettiği veriler ışığında filmlerin konuşma becerisi alanında etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır. Kalenderoğlu ve Çekici (2017) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde B2 Düzeyinde Türk Filmleriyle Kültür Aktarımı: Neşeli Günler Örneği” isimli çalışmasında Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde filmlerden yararlanılabileceğini ifade etmektedir. Demirel (2022) “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarım Araçları: Makale Ve Tezler Üzerine Bir İnceleme” isimli çalışmasında elde ettiği verilerden yola çıkarak filmlerin kültür aktarım aracı olarak önemli bir yere sahip olduğunu ifade etmektedir. Harmandar (2021) yapmış olduğu çalışmada kalıp ifadelerin öğretiminde film, dizilerin etkili olduğunu ve bu tür materyallerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde etkili bir materyal olabileceğini söylemektedir.

Bu çalışma da elde edilen bulgular ışığında diğer çalışmalarla benzer ve farklı yönler barındırmaktadır. “Babam ve Oğlum” filminin sosyal ve günlük yaşam, kişiler arası ilişkiler, gelenek-görenek, eğitim, folklor kültürel başlıklarında; 80 Darbesi’nin etkileri, yardımlaşma, yiyecek-içecek, ev hanımlığı rolü, köy hayatı, aile içi küslükler, aile yapıları, annenin aile içindeki rolü, konuk etme, karşılama, ikram, selamlaşma, yemin, sofra kültürü, kahvehane kültürü, hobi ve boş zaman değerlendirme, futbol kültürü, çocuk yetiştirme tarzı, oyunlar, torunla olan ilişkiler, kuşak çatışması, hasta ziyareti, hoşgörü, ağıt, birlik olma, yöresel söyleyiş farklılıkları gibi birçok kültürel öğeyi barındırdığı söylenebilir. Gerek OMÜ Türkçe C1 seviyesindeki öğrenciler ile yapılan uygulama gerekse Tokat GOP Türkçe B2 seviyesindeki öğrencilerle yapılan uygulamada elde edilen veriler “Babam ve Oğlum” filminin Türk kültürüne ait içinde barındırdığı öğeleri öğrencilere fark ettirmede ve kültür aktarımında etkili olduğu söylenebilir.

Ayrıca her soru için yapılan uygulama karşılaştırma tablolarına bakıldığında B2 ve C1 seviyesinde farklılaşmanın olmadığı söylenebilir. 3. soru olan “Üzüm bağlarında geçen sahneyi, Nuran’ın Sadık’ın geldiği gün hazırladığı yemek sofrasını ve daha sonra hazırlamış olduğu kahvaltı sofrasını düşününüz. Bu sahnelerden hareketle Türk yemek kültürü açısından fark ettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?” sorusuna yönelik C1 uygulamasında daha ayrıntılı yanıtlar aldığı görülmüştür. 5. soruda ise her iki grubun farklı noktalara dikkat ettiği söylenebilir. Diğer tüm sorularda hem C1 hem de B2 seviyesindeki öğrencilerin sorulara beklenen yanıtları verdiği, farklılaşmanın olmadığı söylenebilir.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar

Çağımızda daha çok benimsenen yapılandırmacı eğitim anlayışına göre eğitim öğretimin merkezinde öğrenen bireyler yer almalıdır. Öğretmenlerin bu noktada ilk atacağı adım öğrencilerin ilgi ve motivasyonlarını derse çekmek olacaktır. Teknoloji çağında her şey görsel ve işitsel unsurlar vasıtasıyla tanıtılırken, bireylerin ilgisinin bu doğrultuda olduğunun farkına varmak gerekir. Öğretmenler de öğrencilerin derse olan ilgi ve motivasyonlarını yükseltmek için çeşitli görsel işitsel materyaller kullanmalıdır. Bu noktada filmler tercih edilebilecek önemli bir gereç olarak karşımıza çıkmaktadır. Çünkü filmler görsel ve işitsel yapısı olması nedeniyle birçok duyuya hitap etmesi önemli bir gerekçe iken pek çok insanın filmleri eğlence aracı olarak görmesi de önemli bir faktördür. Bu avantajı eğitim öğretim faaliyetleri içerisinde öğrencinin ilgi ve motivasyonunu yükseltme lehine kullanmak doğru bir tercih olacaktır (Chiang ve Lin, 2002; aktaran İşcan, 2017). Filmler sadece bahsi geçen bu hususlarda yardımcı olmakla kalmaz daha birçok açıdan öğretmene ve öğrenciye fayda sağlayacaktır. Bunlardan biri de filmlerin iyi bir eğlence aracı olmasının öğrencilerde derse yönelik var olan kaygıların azalmasında etkili olmasıdır. Filmler dört dil becerisine yönelik oluşan kaygıların giderilmesinde de etkilidir. Ayrıca filmler barındırdığı unsurlar ile kültür aktarımı açısından da etkilidir. Kitaplarla sayfalarca anlatılması gereken bir durumu filmler sayesinde tek bir sahne ile öğretebiliriz. Giyim kuşam, örfler ve adetler, folklor, hobiler, sosyal ve günlük yaşama dair birçok kültürel unsur filmlerle kolaylıkla tanıtılabilir; öğrencilere bu noktada filmler vasıtasıyla kültürel aktarım sağlanabilir. Ayrıca dilin doğal kullanım halini orijinal bir biçimde öğrencilere yansıtmada filmler benzersiz kaynaklardan biridir (Liou, Katchen ve Wang, 2003; aktaran İşcan, 2017). Öğrencilere kültür aktarımı yapmak ve dilin doğal halini göstermek için kullanılan filmler zaman, emek ve ekonomik açıdan da hesaplıdır. Bir coğrafyayı veya bir kültürel unsuru yerinde keşfetmek daha öğretici olabilir ancak bahsettiğimiz açılardan hesaplı olmayacaktır. Bu noktada filmler hedeflenen unsurları sınıf ortamında öğrenciye tanıtmada her zaman kullanılabilecek etkili materyallerdir.

Bahsettiğimiz tüm bu hususlar ışığında gerçekleşen çalışmamızda önemli birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. İlk olarak film seçimi yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde çok önemli bir yeri olan ilk aşamadır. Öğrencilere izletilecek filmde bazı nitelikleri aramak ve bazı durumlardan da kaçınmak gerekmektedir (Doye, aktaran İşcan, 2017). Filmin belirlenen hedef ve amaca uygun bir yapısı olmalıdır (Stoller, 1988, aktaran İşcan, 2017). Türk dilini ve kültürünü orijinal halinde olduğu gibi yansıtmalıdır. Olay örgüsü ile dikkat çekici olmalı; cinsellik, şiddet, küfür gibi hoş olmayan unsurları barındırmamalıdır (Allan, 1985, aktaran İşcan, 2017). Bu açılarından bakıldığında “Babam ve Oğlum” filmi biçilmiş bir kaftan gibidir. Türk kültürüne ait pek çok unsuru içinde barındıran filmin olay örgüsü dikkat çekici iken filmde bahsettiğimiz sağlıksız unsurlar yer almamaktadır. Ayrıca çalışmadan önce ilgili alanyazın incelenmiş olup “Babam ve Oğlum” filminin yabancı dil öğretimi alanında kullanılabilecek nitelikli bir eser olduğuna dair farklı çalışmalara rastlanmıştır (Acar ve Voltan Acar, 2013; Badam, 2019; İşcan, 2011; Karabağ Sarı, 2019; Yağbasan ve Ateş, 2018; Yılmaz ve Ertürk Şenden, 2015). Bu durum da ilgili filmi çalışmada kullanmak için önemli bir ölçüt olarak kabul edilmiştir. Ayrıca bu film belirlenmeden önce ilgili alan uzmanlarının da görüşünün alınmış olması bir diğer önemli dayanak noktasıdır. Çalışmamızın alt problemlerinden biri “Filmler bir materyal olarak yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabilir mi?” sorusuna yanıt aramak ve filmlerin Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde kültür aktarımı açısından etkili olup olmadığını görmek üzerinedir. Filmde 80 darbesinin etkileri, yardımlaşma, köy hayatı, yiyecek içecek kültürü, Türk aile yapısı, karşılama ve misafir etme, eğlence kültürü, çocuk yetiştirme tarzı, kalıp sözler, ağıt ve yas, hastaya karşı hassasiyet, kuşak çatışması, giyim kuşam ve yöresel söyleyişlere ait birçok unsur yer almaktadır. Etkinlik sonucu elde edilen verilere göre öğrencilerin bu unsurları filmde fark ettikleri görülmektedir. Bazı sorularda ayrıntılı yanıtlar alınamamış olsa da filmin bir kere izlenmiş olması ve etkinlik süresi bu çalışmada en önemli sınırlılıktır. Çünkü ilk defa izleyişte öğrenciler olay örgüsünü takip edip filmi anlamaya çalışırken gözden kaçırdıkları unsurlar elbette olacaktır. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin filmdeki kültürel yapıları yeterli derecede fark edip bunu yansıttıkları söylenebilir. Ünlüer Arabacı da (2015) uzun ve kısa metrajlı filmlerin dil öğrenimi üzerine yapmış olduğu çalışmada, filmlerin ders kitaplarının sıkıcılığından uzak olmasının getirmiş olduğu faydalarla birlikte hem dil becerilerini edinmede olan katkısı hem de kültür aktarımı açısından sağlamış olduğu

katkıların önemli olduğunu söylemektedir. Delen (2019) yapmış olduğu çalışmada, filmlerin yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültürel unsurları tanıtmada ve öğretmede etkili bir araç olduğunu söylerken çok sayıda ve çeşitli Türk filminin öğrencilere sunulması gerektiğini, bununla birlikte film seçiminin de önemli olduğunu ifade etmektedir. Tüm bunlardan hareketle filmlerin bir materyal olarak yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılabileceği ve yabancılara Türkçe öğretiminde filmlerin kullanımı kültür aktarımı açısından etkili bir araç olduğu söylenebilir.

“Filmler yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılırsa hangi seviye grubundaki öğrenciler için daha uygun olur?” sorusu da bu araştırmanın bir diğer önemli alt problemidir. “Bulgular ve Yorumlar” başlığında yer alan C1 ve B2 uygulamalarının karşılaştırıldığı tablolara bakıldığında her iki seviye gruptan elde edilen verilerin genel anlamda farklı olmadığı, filmlerin B2 ve C1 seviyelerinde bir araç olarak tercih edilebileceği söylenebilir. Daha önceki çalışmalar incelendiğinde (İşcan ve Delen, 2017; İşcan, 2011; Yılmaz ve Diril, 2015) ve alan uzmanları ile görüşüldüğünde filmlerin üst seviyede öğrenciler için daha uygun olduğu ve burada altyazı kullanmadan izletilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Gülseven (2014) yapmış olduğu çalışmada B1 seviyesinin üsteki öğrencilere filmlerin altyazısız bir biçimde izletilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Uygulamalarda da altyazı kullanılmadan film izletilmiş ve B2 ile C1 seviyesindeki öğrencilerin büyük ölçüde hiçbir sorun yaşamadan filmi takip edebildikleri görülmüştür. Buradan hareketle bu seviyedeki öğrenciler için filmler rahatlıkla kullanılabilir ve altyazı seçeneği tercih edilmemelidir. İşcan da (2011) yapmış olduğu çalışmada filmlerin niteliğine dikkat edilmesi gerektiğini söylerken filmlerde altyazı kullanımının öğrencilerin seviyeleriyle ilişkili olduğunu söylemiş ve başlangıç düzeyindeki öğrenciler için altyazı seçeneğini uygun görürken ileri seviyedeki öğrenciler için altyazı kullanmadan filmin izlenmesi gerektiğini ifade etmiştir.

Öneriler

Çalışma neticesine dayanarak ilgili alanyazına katkı sağlaması amacıyla bazı önerilerde bulunulmuştur. İlk olarak Türkçenin yabancı dil olarak öğretilmesinde filmler öğretim planları içerisinde izleme metinleri olarak tercih edilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir. Özellikle orta ve üst seviyedeki öğrenciler için izleme metni

olarak dönem içerisinde bir ya da birkaç film belirlenebilir. Ayrıca sadece sınıf ortamında da sınırlı kalınmamalıdır. Öğrencilerle bir sinema etkinliği düzenlenebilir. Burada seçilmiş olan bir Türk filmi izlenir ve bunun üzerine sınıf içi veya sınıf dışı sohbet ve etkinlik yapılabilir. Ayrıca ev ödevi şeklinde de öğrencilerden film izlemeleri istenebilir. Bu noktalarda önemli olan öğretmenin filmi temel alarak çeşitli etkinlikler tasarlamasıdır. Özellikle öğretim planları içerisinde izlenmesi planlanan filmler için nitelikli etkinliklerin tasarlanması hedeflenen kazanımlara ulaşılması için çok önemlidir. Öğretmen izleme öncesi, izleme anı ve izleme sonrasına yönelik etkinlikler hazırlayabilir. Film seçimi konusunda da dikkatli olmanın faydalı olduğu düşünülmektedir. Eğitim ortamına sokulacak filmin öğretmen tarafından önceden izlenmesinin çok önemli olduğu söylenebilir. Burada öğretmen yapılacak etkinliğin amacına uygun bir film olup olmadığına karar verirken; cinsellik, şiddet, küfür gibi hoş olamayan unsurların varlığına bakıp filmin gerekli nitelikte olup olmadığına da önceden hazırlanmış olan belirli kriterler çerçevesinde karar verebilir. Ayrıca belirlenmiş olan filmle ilgili literatür taraması yaparak varsa bu film hakkındaki çalışmalar da film seçimi konusunda belirleyici ölçüt olarak değerlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Acar, T. ve Voltan Acar, N. (2013). Babam ve Oğlum Filmi'nin Çok Kuşaklı/Kuşaklararası Aile Terapisi'nin temel kavramları açısından değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 13(1), 37-53.
- Altun, M. (2019). Avrupa Diller İçin Ortak Öneriler Çerçevesi'nin Değerlendirilmesi. İşcan, A. ve Baskın, S. (Ed.). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi* içinde (s. 55-62). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Arslan, M. ve Adem, E. (2010). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Görsel ve İşitsel Araçların Etkin Kullanımı. *Dil Dergisi*, 147 (63), 63-86.
- Avcı, Ü., Usluel, Y. K., Kurtoğlu, M. ve Uslu, N. (2013). Yeniliklerin Benimsenmesi Sürecinde Rol Oynayan Değişkenlerin Betimsel Tarama Yöntemiyle İncelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 33(33), 53-71.
- Aykaç, N. (2015).Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminin Genel Tarihçesi ve Bu Alanda Kullanılan Yöntemler. *Journal of Turkish Studies*. 10(3), 161-174.
- Bakiner Çekin, A. ve Çalışkan, H. (2020). Dil ve Kültür Üzerine. *Language Teaching and Educational Research*, 3(1), 163-175.
- Badam, A. (2019). Çeviri Dili ve Türk Kültürünün Moğolistan'da Yayılımı. *Asya Araştırmaları Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 3(1) , 121-130.
- Bayraktar, M. F. (1994). Eğitim Öğretimde Araç ve Gerecin Önemi. *Öneri Dergisi*. 1 (1) , 24-29.
- Bıçer, N. (2012). Hunlardan Günümüze Yabancılar Türkçe Öğretimi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1 (4), 107-133.
- Boylu, E. (2014). Dil-kültür ilişkisi ve İran'da Türkçe öğretimine etkisi. *Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*. 2014(4), 19-28.
- Çetinkaya, E. (2018). *Yabancılar Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültürel Unsurlar: Yedi İklim Türkçe Örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.

- Demir, S. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Yaklaşım, Yöntem ve Teknikler. İşcan, A. ve Baskın, S. (Ed.). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi* içinde (s. 19-51). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Demirel, A. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kültür aktarım araçları: Makale ve tezler üzerine bir inceleme. *Ases IV. International Conference On Social Sciences*.
- Duman, G. B. (2013). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Materyallerin Etkin Kullanımı. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(2), 1-8.
- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların İlgili Alan Yazını Işığında Değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 1(2), 51-69.
- Ergin, M. (2008). *Türk Dil Bilgisi*. Bayrak Basım Basım Yayım Tanıtım.
- Fatma, A. (2008, Mart). *Türkiye’de Yabancılar Türkçe Öğretilirken Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri*. Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi Bölümü “Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu” sunuldu, Gazimağusa.
- Göçen, G. (2020). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde yöntem. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (18), 23-48.
- Göçer, A. (2012). Dil-kültür ilişkisi ve etkileşimi üzerine. *Türk Dili*. 729(1), 50-57.
- Göçer, A. (2014). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Dil Kültür İlişkisi Üzerine Görüşleri: Fenomenolojik Bir Araştırma. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15(2), 25-38.
- Göçer, A. (2015). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma Becerisinin Kazandırılması. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(2), 21-36.
- Göçer, A. ve Karadağ, B. F. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Görev Temelli Öğrenme Yönteminin Dilin İletişimsel İşlevi Açısından Önemi. *Artvin Çoruh Üniversitesi Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (2), 58-73.

- Gülseven, Ü. (2014, Mart). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Filmlerin Önemi ve Kullanımı*. 3rd International Conference On Language And Literature “Turkish in Europa” Kongresi’nde sunulmuştur, Tirana.
- Güneş, F. (2014). Dil Öğretim Yaklaşımları ve Türkçe Öğretimindeki Uygulamalar/Language Teaching Approaches And Their Applications In Teaching Turkish. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8 (15), 123-148.
- Harmandar, M. (2021). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Dil-Kültür Bağlamında Türk Dizilerinin Değerlendirilmesi: "Ezel" Dizisi Örneği. *Uluslararası Karamanoğlu Mehmetbey Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2021 Yunus Emre ve Türkçe Yılı Türkçe Öğretimi Özel Sayısı, 22-27.
- İşcan, A. (2007). Dil ve Ana Dil Olarak Türkçe Üzerine. *Erciyes Dergisi*. 30, 5-6.
- İşcan, A. (2011). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Suggestopediyanın (Telkin Yöntemi) Kullanımı. *Turkish Studies (Elektronik)*, 6(1), 1317 - 1322.
- İşcan, A. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Okuma Becerisi Kazandırmada Filmlerin Kullanımı. *Electronic Turkish Studies*. 11(21), 487-500.
- İşcan, A. (2017). *Filmlerle Yabancılar Türkçe Öğretimi*. Nobel Akademik Yayınları.
- İşcan, A. (2020). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminin Sorunlarına İlişkin Bir Değerlendirme. *Aydın Tömer Dil Dergisi*. 5 (1), 119-138.
- İşcan, A. ve Aydın, G. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Dinleme Öğretimi. Şahin, A. (Ed.). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* kitabı içinde (s. 431-448). Ankara: Pegem Akademi.
- İşcan, A. ve Baskın, S. (Editörler). (2019). *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- İşcan, A. ve Baskın, S. (Editörler). (2020). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

- İşcan, A. ve Delen, M. (2017). Yabancılar Türkçe öğretiminde filmlerin kullanımı (Selvi Boylum Al Yazmalım Filmi Örneği). *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(2), 87-101.
- İşcan, A. ve Karagöz, B. (2016). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Konuşma Becerisi Kazandırmada Filmlerin Kullanımı/The Use Of Films To Help Students Gain Speaking Ability In Teaching Turkish As A Foreign Language. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(4), 1265-1278.
- İşcan, A. ve Yassıtış, T. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Ders Kitaplarında Kültür Aktarımı: Yedi İklim Türkçe Öğretim Seti Örneği (B1-B2 Düzeyi). *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 3(1), 47-66.
- İşcan, A. ve Yassıtış, T. (2019). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Farklı Öğretim Alanlarına Yönelik Film Etkinlikleri: Uzun Hikâye Film Örneği. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 4(1), 49-60.
- Kalenderoğlu, İ. ve Çekici, Y. E. (2017). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde B2 Düzeyinde Türk Filmleriyle Kültür Aktarımı: Neşeli Günler Örneği.
- Karabağ Sarı, Ç. (2019). 12 Eylül Filmleri ve Üniversite Gençliği: Politik Söylemler Bağlamında 12 Eylül Filmlerinin Alınlanması. *Sinecine: Sinema Araştırmaları Dergisi*, 4(2), 9-39.
- Kaya, M. ve Kardaş, M. (2020). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı Üzerine İnceleme. *Kuram ve Uygulamada Sosyal Bilimler Dergisi*, 4 (1), 1-20.
- Köşker, G. (2015). Yabancı Dil Öğretiminde Kültür Aktarımı: Fransız Dili Örneği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 16(2), 409-42.
- Maden, A. (2020). Sözlük Kullanmaya Yönelik Araştırmaların Eğilimleri: Betimsel Bir İçerik Analizi. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (24), 449-472.
- Maden, S. ve İşcan, A. (2011). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Amaç ve Sorunlar (Hindistan Örneği). *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(5), 23-38.
- Maden, S., Dincel Ö. ve Maden, A. (2015). Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenlerin Yazma Kaygıları. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 4(2), 748 - 769.

- Memiş, M. R. (2016). Yabancı Dil Öğretiminde Eğitim Ortamı Ve Kültür Aktarımı. *Electronic Turkish Studies*, 11(9), 605-616.
- Memiş, M. R. ve Erdem, M. D. (2013). Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler, Kullanım Özellikleri ve Eleştiriler. *Journal of Turkish Studies*, 8(9), 297-318.
- Özdemir, E. F. (2021). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Film Kullanımı: Konuşma Becerisine Yönelik Etkinlik Örnekleri (Hürkuş: Göklerdeki Kahraman Film Örneği). *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 10, 1-27.
- Şahin, E. ve Şahin, A. (2007). Türkçe Öğretiminde Teknoloji ve Materyal Kullanımı. Akyol, H. (Ed.). *İlköğretimde Türkçe Öğretimi* kitabı içinde (s.320-347). Ankara: Pegem Akademi.
- Şahin, Y. (2018). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yaklaşım, Yöntem ve Teknikler. Şahin, A. (Ed.). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* kitabı içinde (s. 110-142). Ankara: Pegem Akademi.
- Türkben, T. (2019). Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Okuma Becerisi. İşcan, A. ve Baskın, S. (Ed.). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi* içinde (s. 173-194). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ültay, E., Akyurt, H. ve Ültay, N. (2021). Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (10), 188-201.
- Ünlüler Arabacı, P. (2015). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yararlanılan Kısa ve Uzun Metrajlı Filmlerin Kırgızistan Bağlamında Değerlendirilmesi. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4(2), 83-97.
- Yağbasan, M. ve Uğur, A. (2018). 1980 Öncesi ve 2000 Sonrası Türk Sinemasında Ailenin Temsili. *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi*. (67), 26-40.
- Yılmaz Atagül, Y. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe atasözü ve deyim öğretiminde film ve hikâye tekniklerinin etkililik düzeyleri açısından karşılaştırılması*. Doktora Tezi. Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Yılmaz, F. (2018, Haziran). *Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kültür Aktarımının Önemi*. 3rd Eurasian Conference on Language and Social Sciences Konferansı'nda sunuldu, Antalya.

Yılmaz, F. (2020). *Film Etkinlikleriyle Yabancılar Türkçe Öğretimi*. Akademisyen Kitapevi.

Yılmaz, F. Ve Bedük, M. (2021, Mayıs). *Etkinlik Temelli Yaklaşımla Yabancılar Türkçe Öğretimi*. 13th International Conference of Strategic Research on Scientific Studies and Education Abstract Book (13th ICoSReSSE) Kongresi'nde sunuldu, Antalya.

Yılmaz, F. Ve Ertürk Şenden, Y. (2015). Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kalıp Sözler: “Babam ve Oğlum” Film Örneği. *The Journal of Academic Social Science Studies*. 32, 187-202.

Yılmaz, F. ve Diril, A. (2015). Filmlerle Yabancılar Türkçe Öğretimi: Beyaz Melek Film Örneği, *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi (Asos Journal)*, 3(10), 223-240.

Yılmaz, F. ve Taşkın, M. (2014). Hacivat Karagöz Oyunları İle Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi ve Kültür Aktarımı. *The Journal Of Academic Social Sciences*, 2(5), 270-288.

Yücel, M. S. (2006). Avrupa Ortak Başvuru Metni - Avrupa Dil Portföyü Eleştirel Bir Yaklaşım. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 8 (1), 110-122.

www.avsarfilm.com.tr/yapimlar/film/babam-ve-oglum-film/ adresinden alınmıştır.

www.yee.org.tr adresinden alınmıştır.

www.yee.org.tr/ adresinden alınmıştır.

EKLER

EK 1. Babam ve Oğlum Filmi Etkinlik Soruları

Adı-Soyadı:

Sınıf Seviyesi:

- 1) Filmde 80 darbesinin Sadık ve ailesi üzerindeki birçok etkisi görülmektedir. 1980 darbesinin toplumsal hayata olan etkilerini filmde örneklerle yazınız.
- 2) Deniz daha doğarken öksüz kalmıştır. Bir sahnede de Sadık ile Deniz yolda kalmıştır. Bu durumlardan hareketle yardımlaşma açısından filmde gördüğünüz kültürel özellikler nelerdir?
- 3) Üzüm bağlarında geçen sahneyi, Nuran'ın Sadık'ın geldiği gün hazırladığı yemek sofrasını ve daha sonra hazırlamış olduğu kahvaltı sofrasını düşününüz. Bu sahnelerden hareketle Türk yemek kültürü açısından fark ettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?
- 4) Filmde hareketle Türk kültüründe çay ve kahvenin önemini açıklayınız.
- 5) Hayvanların ve traktörün kullanımı, Deniz'e hazırlanan yatak, üzüm bağındaki sahnelerden hareketle filmde Türk köy kültürü özellikleri hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- 6) Annenin aile içindeki rolü, ataerkil aile yöntemi hakkında, filmde Türk kültürüne ait neleri fark ettiniz?
- 7) Sadık köye geldiğinde annesi, kardeşi, teyzesi ve tüm aile tarafından nasıl karşılandığını ve konuk edildiğini düşününüz (babasını değerlendirmenize katmayınız). Konuk etme kültürü hakkında neler söyleyebilirsiniz?
- 8) Deniz ve Sadık'ı gören aile bireylerin hoş geldin demesi ve öpüşmeleri, bakkalın Sadık'ı görünce hoş geldin deme biçimini düşününüz. Birbirini gören bireylerin selamlaşma şekilleri Türk kültüründe nasıldır?
- 9) Hüseyin Ağa'nın, Sadık'ın ve kadınların eğlenme ve boş vakitleri değerlendirme anlamında yaptıkları etkinliklerden hareketle keşfettiğiniz kültürel özellikler nelerdir?

- 10) Çocuk yetiştirme tarzı olarak keşfettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?
- 11) Sadık ve Hüseyin Ağa'nın bakkalla olan diyalogunu hatırlayınız. Bu sahnelerden hareketle esnafa veya çalışan kişilere söylenen kalıp ifadeler nelerdir?
- 12) Babaanne/dede-torun ilişkisi bağlamında keşfettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?
- 13) Şehrin spor kültürü olarak keşfettiğiniz unsurlar nelerdir?
- 14) Sadık'ın hasta olduğu sahnelerden hareketle Türk kültüründe hastaya verilen önem nedir?
- 15) Sadık'ın cenazesi ve Hüseyin Ağa'nın üzüntüsünden yola çıkarak Türk kültüründe kötü günlerde sergilenen davranışlar nelerdir?
- 16) Sadık'ın yıllar sonra geldiğinde yapılan karşılama, okulun ilk gününde çocukların hazırlanışı gibi sahneleri hatırlayınız. Türk kültüründe özel günlerin önemi nedir?
- 17) Söz verme, yemin etme anlamında gördüğünüz kültürel unsur nedir?
- 18) Sadık ve Hüseyin Ağa'nın tartışmalarından hareketle filmde kuşak çatışmasına yönelik fark ettiğiniz kültürel unsurlar nelerdir?
- 19) Filmde olaylar Ege'de yaşanmaktadır. Film boyunca bu bölgenin ağız özellikleri Türkçeye nasıl yansımıştır? Örneklerle açıklayınız.
- 20) Nuran ile Hüseyin Ağa'nın kılık kıyafetinden yola çıkarak Ege bölgesindeki giyim kültürü hakkında yazınız.